

Opinnäytetyö (AMK)

Media-alan koulutus

Journalismi

2018

Juulia Tillaeus

SUORANA JA KEVYESTI

– KENTTÄTYÖ YLE KOTKAN
ALUETOIMITUKSESSA

Juulia Tillaeus

SUORANA JA KEVYESTI

– Kenttätyö Yle Kotkan aluetoimituksessa

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda kuva Yle Kotkan aluetoimituksessa tehtävästä kenttätyöstä ja etsiä siitä mahdollisia kehityskohteita.

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmä oli laadullinen tapaustutkimus. Aineistona käytettiin Yle Kotkan toimituksessa työskentelevien toimittajien ja mediatoimittajien haastatteluja.

Haastatteluihin osallistui yhteensä neljä henkilöä, joista kaksi tekee toimittajan työtä, yksi mediatoimittajan työtä ja yksi molempia. Käytin pohjatietona myös omia kokemuksiani, sillä olen työskennellyt Yle Kotkan kenttätiimissä toimittajan ja mediatoimittajan työtehtävissä kesäkuusta 2017 saakka.

Haastattelukysymykset käsittelivät toimittajien työtapoja, toimituskulttuuria, kenttätyöhön liittyviä haasteita sekä käytettävissä olevaa tekniikkaa. Toimittajilta kysyttiin myös heidän näkemyksiään siitä, mitä asioita kenttätyössä pitäisi kehittää.

Kuluttajien mediankäyttötottumukset ovat muuttuneet ja muuttuvat edelleen median murroksen myötä. Verkkosisällöillä on entistä suurempi merkitys. Myös aluetoiminnan pitää vastata muuttuneisiin kulutustottumuksiin.

Kenttätoimittajien näkemykset osoittautuivat hyvin samankaltaisiksi keskenään. Toimittajat kokevat kenttätyön pääosin sujuvaksi, mutta joitakin kehityskohteita nousi esiin. Toimittajat haluaisivat yksinkertaistaa tuotantoprosesseja erityisesti tekniikan näkökulmasta. Suoraa lähetystä halutaan tehdä nykyistä enemmän. Raskas kalusto ja tekniikka koetaan suurimmaksi haasteeksi sekä haastattelutilanteen että sisällön kannalta. Työntekijät haluaisivat myös panostaa nykyistä enemmän toimittajan ja mediatoimittajan yhteistyöhön.

ASIASANAT:

monimediajournalismi, journalismi, aluejournalismi, kenttätyö, media, Yleisradio

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree programme of Film and Media

2018| 47

Juulia Tillaeus

LIVE AND LIGHTWEIGHT

– On-field journalism at Yle Kotka regional newsroom

The purpose of this thesis was to provide an overview of the field work at Yle Kotka regional newsroom and to look up for potential development areas. The research method of the thesis was a qualitative case study. The material of the study was collected by interviewing the journalists and cameramen who work at Yle Kotka.

A total of four people participated in the interviews, two of which were journalists, one cameraman and one who works on both positions. I also used my own experiences as background material as I have been working as a journalist and a cameraman at Yle Kotka since June 2017.

The interview questions addressed the journalist's and cameramen's working methods, newsroom culture, challenges, and the technology used. Interviewees were also asked about their views about development areas.

The media consumption habits of consumers have changed and are changing with the transition of the media. Web content has become more important. Regional newsrooms must also respond to changed consumption habits.

The interviewee's views turned out to be very similar to each other. Both journalists and cameramen feel that the field work is mostly smooth, but some development targets were found. Employees would like to simplify production processes, especially from the technical point of view. Journalists are willing to do more live broadcast both on radio and television. Heavy equipment and technology are perceived as the biggest challenge both for the interview situation and the content. Interviewees would also like to invest more in co-operation between the journalists and the cameramen.

KEYWORDS:

multi-media journalism, regional journalism, on-field journalism, broadcast, Finnish Broadcasting Company

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 YLEISRADIO	9
2.1 Ylen tehtävä	9
2.2 Ylen merkitys	9
2.3 Kanavat	11
3 YLEISRADION ALUETOIMINTA	12
3.1 Yleistä aluetoiminnasta	12
3.2 Aluetoiminta eri välineissä	13
3.2.1 Radio	13
3.2.2 Televisio	13
3.2.3 Verkko	13
3.3 Yle Kaakkois-Suomi ja Yle Kotka	14
4 KENTTÄTYÖN RUNKO	16
4.1 Kenttätiimin tehtävät	16
4.2 Työnjako	17
4.3 Juttutyypit ja aiheet	18
5 JUTTUKEIKAN VALMISTELU	19
5.1 Tiedonhankinta	19
5.2 Haastateltavien valinta	20
5.3 Näkökulman muodostaminen	21
5.4 Julkaisutahti	23
6 KENTÄN VAHVUUDET	25
6.1 Kenttätiimin ammattitaito	25
6.2 Tekniikan kehitys	25
7 KENTTÄTYÖN HAASTEET	27
7.1 Yhteinen suunnittelu	27
7.2 Ilmapiirin luominen	31
7.3 Sisältö	32
7.4 Työpanoksen jakautuminen	33

7.5 Tekniikan raskaus	35
7.6 Työnjaon pulmat	38
7.7 Koulutustarve	38
7.8 Työjärjestys	40
7.9 Kentälle!	41
7.10 Kaksi toimitusta	43

8 LOPUKSI	44
------------------	-----------

LÄHTEET	46
----------------	-----------

KUVIOT

Kuvio 1. Ylen palveluiden päivätavoittavuus iän ja sukupuolen mukaan	10
--	----

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö käsittelee Yle Kotkan aluetoimituksessa tehtävää kenttätyötä. Opinnäytetyöni tarkoitus oli luoda kattava kuva siitä, millaista kenttätyötä Yle Kotkan toimituksessa tehdään ja etsiä siitä mahdollisia kehityskohteita. Paneudun tutkimuksessani toimittajien työprosesseihin ja heidän ajatuksiin työstään. Työ on tehty toimeksiantona Yleisradiolle.

Aihe löytyi läheltä. Olen työskennellyt Yle Kotkan kenttätiimissä toimittajan ja mediatoimittajan tehtävissä kesäkuusta 2017 alkaen. Siitä saakka olen tehnyt monipuolista sisällöntuotantoa kaikkiin Ylen välineisiin; televisioon, radioon ja verkkoon.

Työni on kvalitatiivinen eli laadullinen tapaustutkimus. Tutkimusmenetelmä oli luonnollinen valinta, sillä työ keskittyy yksittäisen toimituksen ja toimittajien työn ympärille. Näin ollen työntekijöiden haastattelemine oli oleellista. Työtä varten haastattelin Yle Kotkan kenttätiimin jäseniä. Haastattelut on tehty alkuvuodesta 2018. Haastatteluihin osallistui yhteensä neljä henkilöä, joista kaksi tekee kenttätoimittajan työtä, yksi mediatoimittajan työtä ja yksi molempia. Kenttätoimittajan työ on pitkälti perinteistä toimittajan työtä, mediatoimittaja kuvaa ja editoi.

Kenttätiimiläiset tekevät arkisin päivän pääaiheesta sisältöä televisioon, radioon ja verkkoon. Myös radioreportterit voidaan käsittää osaksi kenttätiimiä; tässä työssä keskitytään selkeyden vuoksi kuitenkin niihin kenttätoimittajiin, jotka tekevät sisältöä kaikkiin välineisiin ja työstävät pääaiheita.

Pääaiheet työstetään tavallisesti toimittajan ja mediatoimittajan työpareina. Muut kuin pääaihevuorossa olevat kenttätoimittajat voivat työskennellä myös muiden aiheiden parissa. Tässä opinnäytetyössä keskitytään pääaihetuotantoon.

Kenttätiimiläisiä oli tätä opinnäytetyötä tehtäessä yhteensä kuusi, minut mukaan luettuna, joten otos edustaa kenttätiimin enemmistöä. Käytän pohjatietoina omia tietojani ja havaintojani, joita minulla kenttätyöstä on.

Kenttätiimin jäsenet ovat eri-ikäisiä ja eri koulutustaustoista. Osa on työskennellyt mediassa vuosikymmeniä, osa on vasta uransa alussa. Silti näkemykset olivat lopulta yllättävän samankaltaisia.

Ylen toiminnasta on tehty useita opinnäytetöitä. Aiemmissa tutkimuksissa (ks. esim. Krautsuk, 2006, Pelkonen, 2013) on kartoitettu esimerkiksi eri aluetoimitusten toimituskulttuureiden ja toimintamallien keskinäisiä eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä sekä moniosajuutta Ylen aluetoiminnassa.

Vaikka kaikki Ylen aluetoimitukset tuottavatkin samankaltaista sisältöä, työtavoissa eri toimitusten välillä on eroja. Jopa Kaakkois-Suomen toimitusten välillä on paljon keskinäisiä eroavaisuuksia.

Tutkimukseni nojaa viitekehykseen, joka käsittelee journalistista työprosessia. Käytän lähdeaineistonani aihepiiriä käsitteleviä kirjoja. Vaikka osa teoksista on tehty vuosikymmeniä sitten, niiden tiedot ovat edelleen pitkälti valideja. Media ja julkaisualustat ja -välineet ovat toki muuttuneet, mutta tiedot ovat sovellettavissa nykyajan raameihin.

Toimittajat esiintyvät tutkimuksessa yleisen käytännön mukaisesti anonyymeinä. Vastajien identifiointi jättämisellä ei ole vaikutusta tutkimuksen sisältöön. Suorissa sitaateissa käytän numerointijärjestelmää, jonka avulla yhden toimittajan vastaukset kytkeytyvät toisiinsa paljastamatta vastaajan henkilöllisyyttä.

Muulla toimituksella ei välttämättä ole tietoa kaikista kenttätiimin työhön liittyvistä seikoista. Hyvä toimituksen sisäinen ymmärrys edesauttaa sujuvaa toimituksen sisäistä yhteistyötä. Opinnäytetyön tavoitteena on luoda kenttätiimin työstä kokonaiskuva, joka auttaa tässä.

Työn alussa käsittelen Yleisradion ja aluetoimitusten toimintaa lyhyesti. Sen jälkeen avaan Kotkan aluetoimituksen kenttätiimin työtehtäviä ja tavanomaista

työprosessia. Myöhemmissä luvuissa pureudun yksityiskohtaisemmin työprosessin haasteisiin ja toimittajien ajatuksiin.

2 YLEISRADIO

2.1 Ylen tehtävä

Ylen tehtävä on sekä tiedonvälityksellinen että sivistyksellinen. Yle pyrkii vahvistamaan suomalaista yhteiskuntaa ja kulttuuria, johon liittyen sillä voi katsoa olevan neljä päämäärää; tuottaa kansalaisille tietoa, sivistystä, elämyksiä ja oivalluksia. (Yleisradio ja journalismin tulevaisuus, 2015.)

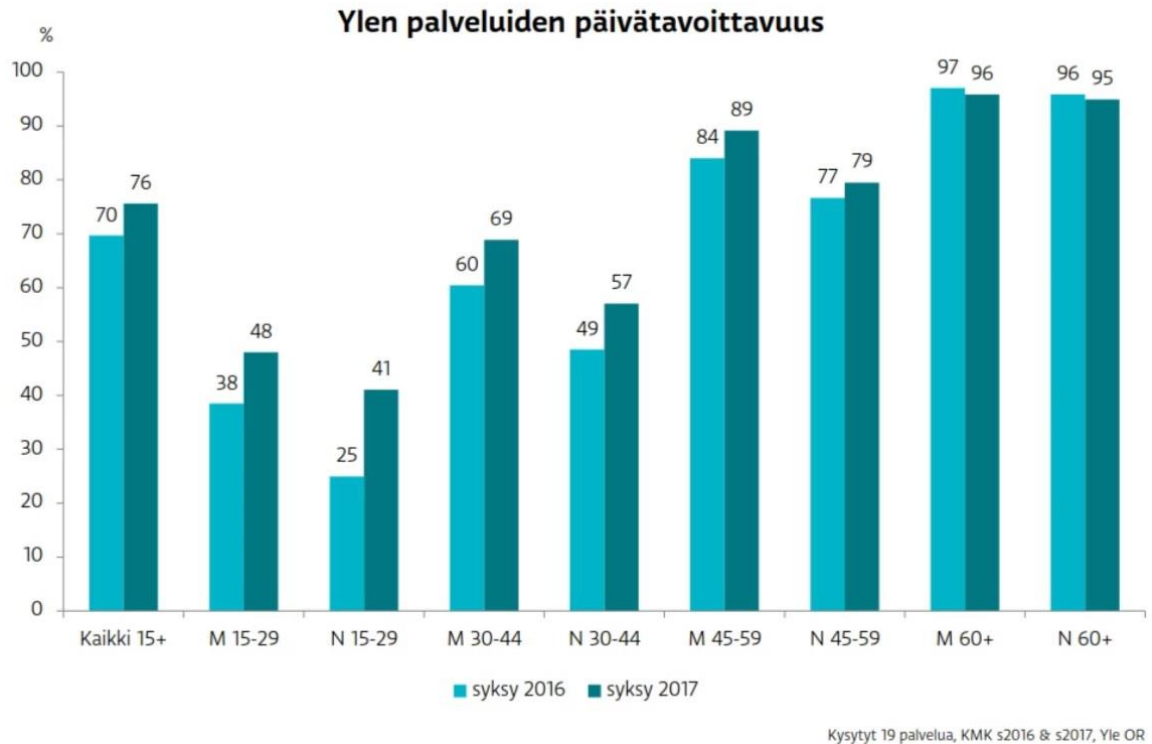
Yleisradio on osakeyhtiö, jonka hallinto koostuu hallintoneuvostosta, hallituksesta ja toimitusjohtajasta. Yhtiön toimintaa rahoitetaan erikseen kerättävällä Yle-verolla. Yleisradiolla on julkisen palvelun tehtävä, joka on määritelty laissa:

Yleisradion tehtävänä on tuoda monipuolinen ja kattava julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmisto siihen liittyvine oheis- ja lisäpalveluineen jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin. Näitä ja muita julkisen palvelun sisältöpalveluja tulee tarjota yleisissä viestintäverkoissa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti. (Laki Yleisradio Oy:stä, 22.12.1993/1380.)

Yle-lain lähtökohta on, että julkinen radio- ja televisio-ohjelmisto on kansalaisia varten olemassa oleva palvelukokonaisuus siinä missä vaikkapa terveyspalvelutkin. Sen palveluiden on oltava kattavasti ja monipuolisesti jokaisen kansalaisen saatavilla sekä valtakunnallisesti että alueellisesti kaikissa yleisissä viestintäverkoissa. (Nieminen ym., 2017, 170.)

2.2 Ylen merkitys

Ylellä on kiistaton merkitys suomalaisessa mediassa. Yle tavoittaa vuosittain 100 prosenttia suomalaisista. Viikoittain Yle tavoittaa 87 prosenttia ja päivittäin 54 prosenttia alle 45-vuotiaista. Koko väestöstä Yle tavoittaa päivittäin 76 prosenttia ja viikoittain 93 prosenttia. Ylen journalismi perustuu monipuolisiin sisältöihin, totuudenmukaisuuteen, riippumattomuuteen ja eettisiin periaatteisiin. (KMK-tutkimus, syksy 2017.)

Kuvio 1. Ylen palveluiden päivätavoittavuus iän ja sukupuolen mukaan, Yle 2017.

Suomalaiset näkevät Ylen poikkeuksellisen luotettavana toimijana: Ylen uutispalvelua pidetään kansalaisten keskuudessa muita medioita luotettavampana. Lisäksi 75 % suomalaisista kokee saavansa Yle-verolle vastinetta erittäin tai melko hyvin. (Koko kansan Yle, 2014.)

2.3 Kanavat

Radiossa Yle kuuluu kuudella eri kanavalla. Ne ovat Yle Radio Suomi, Yle Radio 1, YleX, Yle Puhe, Yle X3M ja Yle Radio Vega. Kanavat ovat sisällöltään erilaisia ja ne on suunnattu eri kuuntelijaryhmille. Yle Radio Suomi on Suomen kuunnelluin radiokanava, jolla myös alueet kuuluvat. Ylellä on neljä televisiokanavaa; Yle TV1, Yle TV2, Yle Teema ja Yle Fem. Myös televisiokanavat ovat sisällöltään erilaisia. TV1 on Suomen tärkein uutis- ja ajankohtaiskanava, jolle myös aluetoimitukset tekevät sisältöjä. Verkossa Ylen sisältöjä on Yle Areenassa, Ylen Elävässä arkistossa, Yle Uutiset- ja yle.fi-verkkosivustoilla, svenska.yle.fi-sivustolla, Yle Teksti-tv:ssä ja Yle Sápmín sivuilla. (Koko kansan Yle, 2014.) Yle Areena on Suomen suosituin verkkopalvelu. (KMK-tutkimus, syksy 2017.)

3 YLEISRADION ALUETOIMINTA

3.1 Yleistä aluetoiminnasta

Yleisradiolla on 24 aluetoimitusta eri puolilla Suomea. Aluetoimitukset ovat osa Yleisradion uutis- ja ajankohtaistoimintaa. Suomen-, ruotsin- ja saamenkieliset toimitukset tuottavat paikallisia sisältöjä verkkoon, televisioon, radioon ja sosiaaliseen mediaan. Suomenkielisiä aluetoimituksia on 18. Osa toimituksista toimii usealla paikkakunnalla. Esimerkiksi Yle Kotkalla on toimipisteet Kotkassa ja Kouvolassa. Toimittajat liikkuvat ja tekevät sisältöjä koko Kymenlaakson alueella.

Ylen aluetoimituksissa tehdään sekä alueellista että valtakunnallista sisältöä. Alueellisia sisältöjä käytetään valtakunnallisissa lähetyksissä ja verkossa päivittäin, sillä ne kiinnostavat myös valtakunnallisesti. Alueelliset sisällöt lisäävät alueiden välistä tasa-arvoa ja tietoutta. (Koko kansan Yle, 2014.) Vuodesta 1986 lähtien Yleisradion aluetoimitusten uutistoiminnan tavoitteena on ollut tuoda maakunnalliset tapahtumat valtakunnallisen uutistoimituksen tietoon. (Kirves, 2000, 35-36).

Ylen aluetoiminta on historiansa aikana muuttunut paljon. Aluetoiminta alkoi vuonna 1975 maakuntaradioista. Ensimmäiset alueelliset televisiolähetykset aloitettiin vuonna 2000 Turussa, Jyväskylässä ja Oulussa. Vuodesta 2004 lähtien aluelähetykset ovat kattaneet koko maan.

Ylen aluetoiminnan päällikkö Jyri Kataja-Rahko luonnehti aluetoimitusten merkitystä seuraavasti Yle Radio Suomessa heinäkuussa 2017:

Aluetoimitukset ovat erittäin vahva Suomen silmät ja korvat valtakunnallisessa uutisoinnissa. Aluetoiminnan osuus valtakunnallisessa uutisoinnissa kasvaa radiossa, televisiossa ja verkossa koko ajan. (#Yle vastaa, 2017.)

3.2 Aluetoiminta eri välineissä

3.2.1 Radio

Suomenkieliset aluetoimitukset tekevät maakunnallista aamu- ja iltapäivälähetystä Yle Radio Suomen kanavalla. Lähetykset juonnetaan maakunnista. Maakunnalliset uutislähetykset lähetetään arkisin kymmenen kertaa päivässä. Valtakunnalliset uutislähetykset ajetaan tasatunnein. Aluetoimituksissa tehdään sisältöjä myös valtakunnan lähetyksiin.

3.2.2 Televisio

Aluetoimitukset kokoavat arkisin Ylen alueelliset uutislähetykset yhteistyössä alueensa muiden toimitusten kanssa. Alueita on kymmenen, Uusimaa, Kaakkois-Suomi, Lounais-Suomi, Häme, Itä-Suomi, Pirkanmaa, Keski-Suomi, Pohjanmaa, Pohjois-Suomi ja Lappi. Alueiden lähetyksistä valitaan päivittäin mielenkiintoisimmat jutut valtakunnallisen Uutis-Suomen lähetykseen. Alueilla tehtyjä sisältöjä käytetään myös muissa valtakunnan lähetyksissä.

3.2.3 Verkko

Aluetoimituksissa tehdään sisältöä myös Ylen verkkopalveluihin, Yle Uutisten ja Yle.fi –verkkosivuille sekä Yle Areenaan. Toimituksessa työskentelee verkkoon erikoistunut toimittaja, joka tekee pääasiassa pelkästään verkkojuttuja. Radion uutisjuontajat tekevät verkkoon nopeaa uutisointia. Kenttätiimiläiset kirjoittavat verkkoon pääasiassa pääaiheista. Aiheista tehdään myös somevideoita, joita jaetaan Ylen Facebook-tileillä.

3.3 Yle Kaakkois-Suomi ja Yle Kotka

Yle Kotkan ja Yle Lappeenrannan toimitukset muodostavat yhdessä Yle Kaakkois-Suomen. Toimitukset tekevät aktiivista yhteistyötä keskenään. Päivittäisen yhteistuotannon näkyvin osa ovat Kaakkois-Suomen alueuutiset, jotka ajetaan alueuutisten televisiolähetyksissä heti valtakunnan uutislähetysten jälkeen kaksi kertaa päivässä, kello 17:06 ja 18:22. Lyhyt lähetys on kestoaltaan kolme ja pitkä seitsemän minuuttia.

Alueiden sisältövastaavat kokoavat lähetykseen sähköitä molemmista maakunnista, Kymenlaaksosta ja Etelä-Karjalasta. Kumpikin alue tekee päivän pääaiheestaan televisiojutun, joka ajetaan kokonaisuudessaan pitkässä lähetyksessä. Lyhyessä lähetyksessä ajetaan yleensä sähkö-100, eli juontajan lukeman, kuvitetun sähköen ja haastattelupätkän yhdistelmä aiheesta.

Valmiit materiaalit lähetetään Kotkasta ja Kouvolasta Lappeenrantaan, jossa Kaakkois-Suomen editori kokoaa lähetksen ja toimittaa materiaalit edelleen Tampereelle, jossa alueelliset uutislähetykset nauhoitetaan. Yksi lähetys tehdään päivittäin suorana, jotta uutisankkureiden taito tehdä suorita lähetysiä pysyy yllä.

Vuoden 2017 lopussa valtakunnallinen Suomi-kierros jäi pois Radio Suomen ohjelmistosta. Tilalle tuli uudistunut alueellinen lauantailähetys. Kaakkois-Suomessa Kotkan ja Lappeenrannan toimitukset tekevät lauantailähetystä yhdessä. Lähetys juonnetaan Lappeenrannasta.

Yle Kaakkois-Suomen toimituksilla on yhteinen päällikkö, joka vastaa alueen toiminnasta. Vastaava tuottaja ja sisältövastaava vastaavat toimituksellisesta työstä. Yle Kotka toimii kahdessa toimipisteessä Kotkassa ja Kouvolassa. Toimituksessa työskentelee esimiehiä, toimittajia, mediatoimittajia, uutisjuontajia ja juontajia.

Osa toimittajista on erikoistunut tiettyyn välineeseen. Esimerkiksi uutisjuontajat työskentelevät pääasiassa radion ja verkon parissa. Heidän työhönsä kuuluu nopea reagointi uutisaiheisiin. Radiotiimiin kuuluu uutisjuontajien lisäksi aamu-

ja iltapäiväjuontaja sekä radioreporttereita, jotka tekevät pääasiassa suoria pätkiä radioon. Toimituksessa työskentelee myös verkkoon erikoistunut toimittaja, joka tekee pääasiassa pitkiä verkkojuttuja ja editoi toisten toimittajien tekstejä. Kenttätiimi liikkuu ympäri Kymenlaaksoa tekemässä kenttätyötä; kohtaamassa ihmisiä, hankkimassa tietoa ja tuottamassa sisältöä kaikkiin välineisiin.

Usein paikalliseen aiheeseen etsitään valtakunnallinen kärki. Aihe voidaan esimerkiksi toteuttaa aluetelevisioon hyvin paikallisesti, mutta verkkojuttuun voidaan etsiä valtakunnallisempi kärki.

Toimituksen sisällä keskustellaan ja tehdään paljon yhteistyötä. Kaikki materiaalit pyritään hyödyntämään mahdollisimman tehokkaasti. Jos esimerkiksi aamujuontajalla on ollut lähetyksessä mielenkiintoinen vieras, verkkotoimittaja voi kirjoittaa haastattelun pohjalta verkkojutun tai lähteä laajentamaan sitä. Erityisen monipuolisesti toimituksessa hyödynnetään kenttätiimin hankkimaa materiaalia.

4 KENTTÄTYÖN RUNKO

4.1 Kenttätiimin tehtävät

Yle Kotkan kenttätiimin työhön kuuluu sisällöntuotanto kaikkiin Ylen välineisiin; televisioon, radioon ja verkkoon. Kenttätiimiin kuuluu toimittajia ja mediatoimittajia, jotka toimivat pääsääntöisesti työpareina. Työparit vaihtelevat. Vastaavan tuottajan ennalta määrittelemät työparit työskentelevät arkisin pääaiheiden parissa.

Pääaihe näkyy tavallisesti kaikissa välineissä; yleensä työpari tekee aiheesta televisiojutun Kaakkois-Suomen alueuutisiin, radiojutun ja sähkeen Kymenlaakson radion iltapäivälähetykseen, pitkää radiomateriaalia iltapäiväjuontajan käytettäväksi, nettijutun Ylen verkkosivuille ja mahdollisesti myös somevideon Facebookiin. Nettijuttu jaetaan yleensä Yle Kotkan Facebook-tilillä somevideon kanssa.

Usein materiaaleja käytetään myös muissa lähetyksissä. Alueutisten jutuista koostetaan arkisin Uutis-Suomi, johon juontaja valikoi juttuja eri alueilta. Aluetoimituksessa tehty juttu saatetaan tilata myös muihin valtakunnallisiin lähetyksiin.

Juttukeikalla haastattelut tehdään pääasiassa televisiokameralle. Pääaihekeikoilla tehdään erikseen tallennettuja radiohaastatteluja harvoin. Eri välineet vaativat erilaisia elementtejä. Usein televisiojuttu tehdään ensimmäisenä. Sen koostamiseen tarvitaan vähintään yksi haastattelu, mutta tavallisesti niitä on aiheesta riippuen ainakin kaksi. Henkilöhaastatteluun tai muuhun ”yhden näkemyksen” juttuun yksikin haastateltava voi riittää mainiosti, mutta esimerkiksi kiistatilanteessa tai eri tahojen näkemyksiä käsittelevässä jutussa useat eri haastateltavat ovat välttämättömiä. Haastattelut tehdään pääsääntöisesti kasvokkain, mutta myös puhelinhaastatteluita voidaan käyttää. Se ei ole kuitenkaan mielekkäin mahdollinen vaihtoehto huonomman äänenlaadun ja toisaalta kuvallisuuden vuoksi. Kaikki juttua varten haastatellut

henkilöt eivät kuitenkaan läheskään aina päädy televisiojuttuun nimellään, vaan toimittaja voi hyödyntää tekemiään haastatteluja taustatietoina ja omien spiikkiensä rakentamisessa.

Haastattelujen lisäksi televisiojuttua varten tarvitaan kuvituskuva. Tavallisesti sitä kuvataan juttukeikalla, mutta usein käytetään myös arkistomateriaalia. ”Päivän kuva” on kuitenkin paras vaihtoehto, ja lähes kaikki jutut vaativat sitä.

Radiossa hyödynnetään samoja haastatteluja kuin televisiossa. Radiojuontaja leikkaa haastattelumateriaalista kokonaisuuden, jonka hän ajaa lähetyksessään. Näiden pidempien haastatteluosuuksien lisäksi radiossa ajetaan radiojuttu, joka on yleensä käytännössä televisiojutun ääniraita. Radiojuttu ajetaan tavallisesti kello 15:30 maakunnallisen uutislähetyksen yhteydessä.

Verkkojutun teossa toimittaja käyttää tavallisesti juttukeikalta hankkimaansa materiaalia, mutta usein myös kokonaan uuden tiedon hankkiminen on tarpeellista. Tämä riippuu paljon jutun aiheesta ja näkökulmasta. Esimerkiksi henkilöhaastatteluun ei välttämättä tarvitse muita tietolähteitä kuin jo haastatellun henkilön. Toisaalta televisiojuttu jää usein väistämättä melko pinnalliseksi kokonaisuudeksi sen lyhyen keston vuoksi, joten nettijuttu tarjoaa toimittajalle erinomaisen mahdollisuuden taustoittaa ja laajentaa aihettaan lisää. Esimerkiksi henkilöhaastattelu voidaan sijoittaa johonkin suurempaan, yhteiskunnalliseen kehykseen. Verkkojuttua varten tarvitaan tavallisesti myös still-kuvia juttukeikalta.

4.2 Työnjako

Työtä tehdään pääsääntöisesti toimittajan ja mediatoimittajan työpareina, jotka vaihtuvat. Tehtävät jakautuvat yleensä työparin välillä useimmissa tapauksissa saman kaavan mukaan.

Toimittaja on vastuussa tiedonhankinnasta ja haastattelujen järjestämisestä. Juttukeikalla käydään yleensä aamupäivällä, ja televisio- ja radiojuttu ajetaan samana päivänä ulos. Myös nettijuttu voidaan julkaista samana päivänä. Usein sen tekemiselle varataan kuitenkin aikaa vielä ainakin juttukeikkaa seuraavaksi päiväksi.

Mediatoimittaja rakentaa ja kuvaa jutun kuvatarinan ja hoitaa jutunteon teknisen osuuden. Hän on vastuussa siitä, että haastattelu onnistuu äänen ja kuvan puolesta. Kuvaamisen ja leikkaamisen lisäksi työhön kuuluu äänitöitä ja grafiikoiden tekoa. Mediatoimittaja leikkaa varsinaisen jutun lisäksi sähkekuvituksen ja ”satasen” eli noin 20 sekuntia pitkän haastattelupätkän lyhyttä lähetystä varten sekä otsikkokuvan, joka näkyy ruudussa lähetyksen alussa, kun lähetyksen juontaja kertoo lähetyksessä käsiteltävät aiheet. Mediatoimittaja tekee työtään pitkälti toimittajan tekemän käsikirjoituksen pohjalta.

4.3 Juttutyypit ja aiheet

Kenttätiimiläiset toteuttavat erilaisia juttutyyppejä. Tavallisesti jutuissa on uutiskärki. Henkilökuvia tehdään, mutta nekin sidotaan tavallisesti nykyhetkeen ajankohtaisten puheenaiheiden tai uutisen kautta. Toimituksessa tehdään juttuja aiheista laidasta laitaan, kuten esimerkiksi ajankohtaisista uutisista, ilmiöistä, politiikasta, paikallisista henkilöistä ja urheilusta.

5 JUTTUKEIKAN VALMISTELU

5.1 Tiedonhankinta

Kenttätoimittaja aloittaa työnsä tiedonhankinnalla aiheen saatuaan. Tiedonhankinnalla pyritään keräämään taustatietoa käsiteltävästä aiheesta, löytämään juttuun sopivat haastateltavat ja terävöittämään näkökulmaa.

Kenttätiimiläiset aloittavat tiedonhankinnan lähes poikkeuksetta verkossa. Yleensä toimittajat kuitenkin hankkivat tietoa myös puhelimitse ennen varsinaista keikkaa. Etukäteen tehtävän tiedonhankinnan tarve vaihtelee käsiteltävän aiheen mukaan. Jos toimittajalla on jo valmiiksi hyvä perustietämys aiheesta, tiedonhankintaa ei tarvitse tehdä samalla pieteetillä, kuin täysin tuntemattomaan aiheeseen liittyen.

Se voi olla hyvinkin laidasta laitaan perustiedon hakemista asiaan liittyen, muistinvirkistystä siinä mielessä, että kun saa aiheen niin muistaa heti lukeneensa jonkin artikkelin jota lähtee hakemaan, tai sellainen, että tietää välittömästi aiheen saatuaan jonkin henkilön, joka tietää aiheesta lisää, että soitanpa ensin hänelle. Siinä mielessä nettihaku voi olla sitä, että hakee haastateltavan puhelinnumeron. Kyllä se tiedonhaku alkaa usein verkossa mutta jalostuu nopeasti siihen, että alkaa soittelu. (Haastateltava numero 2.)

Toimittajan on kyettävä pääsemään epämääräisiltäkin vaikuttavien hajatietojen alkulähteille. Kärsivällisyys on toimittajalle elintärkeä ominaisuus, sillä haluamiaan henkilöitä ei välttämättä saa aina heti kiinni. (Kalliomäki ym. 1976, 74.) Toimittajan onkin kyettävä mukautumaan tilanteeseen ja muokkaamaan toimintaansa, jos jokin tiedonhankinnan polku osoittautuu umpikujaksi.

Kasaan sitä kysymysrunkoa niin, että kirjoitan ensin ylös vaan sellaisia kysymyksiä joita tulee mieleen, en mihinkään järjestykseen. Aika vähän se loppujen lopuksi elää, saatan laittaa niitä kysymyksiä vain eri järjestykseen ja jos olen jo taustatietoa hankkiessani ehtinyt oppia jonkin asian ja huomannut että se olikin ihan perusasioita niin en ehkä sellaista lähdekään kysymään. Mutta kyllä aika valmiita kysymyksiä kirjoitan, ei ne hirveästi siitä mihinkään muutu. Varsinkin jos puhelimesta haastattelen niin koitan olla tosi tarkka että saa oikeanlaisen vastauksen oikeanlaiseen kysymykseen kun käyttää oikeanlaisia termejä. (Haastateltava numero 5.)

Tiedonhankinnan muoto ja laajuus riippuu pitkälti jutun aiheesta. Jos juttu on esimerkiksi jatkojuttu jollekin toimittajan jo aiemmin työstämälle aiheelle, perusteellinen taustatiedon hankinta ei välttämättä ole tarpeellista.

En koskaan lähde juttukeikalle niin, etten olisi soittanut kenellekään. Yleensä vielä niin, että soitan useamman puhelun. Ne ovat itselle taustatietoja, jotka eivät välttämättä suorasti näy missään, vaan ovat tietynlaista tankkia itselle, että ymmärtää sitä asiaa ja kokonaisuutta paremmin. (Haastateltava numero 2.)

5.2 Haastateltavien valinta

Haastateltavien henkilöiden valinta on oleellinen osa tiedonhankintaa. Se, miten haastateltavan valinta tapahtuu, kytkeytyy vahvasti jutun aiheeseen ja juttutyyppeihin sekä siihen, mitä kautta toimittaja on saanut aiheen käsiteltäväkseen.

Tärkein kriteeri haastateltavan valinnassa on se, että tällä on hyvä tietämys käsiteltävästä aiheesta.

Haastateltavan löytäminen voi vaatia useamman puhelinoiton, mutta puhelinoitojen perusteella ihmisen täytyy oikeasti tietää siitä asiasta ehkä vieläpä vähän enemmän, kuin mitä itselläni oli siinä vaiheessa tietoa. Jos hän pystyy yllättämään minut jollakin uudella tiedolla, hän on aika vahvoilla haastateltavaksi. (Haastateltava numero 2.)

Pelkkä hyvä tietämys käsiteltävästä aiheesta ei kuitenkaan välttämättä riitä, sillä televisio ja radio välineenä asettavat tiettyjä vaatimuksia henkilön ulosannille. Kirjoitetussa tekstissä tällaiset asiat eivät näy ulospäin eivätkä ole esteenä haastattelulle, mutta televisio- tai radiohaastattelu voi tulla mahdottomaksi, jos haastateltava ei osaa olla kameran tai mikrofoniin edessä.

Tiedotteisiin on usein liitetty sellaisen henkilön yhteystiedot, joka on valmis kommentoimaan asiaa medialle. Aina yrityksen, yhteisön tai muun vastaavan tahon suosittelema henkilö ei kuitenkaan ole oikea valinta haastateltavaksi.

Monta kertaa se valinta on tehty vähän toimittajan puolesta, jonkin verran siis vaikka se tiedottava taho on saattanut tehdä. Ja se saattaa olla ihan hyväkin valinta, se voi olla se joka parhaiten tietää, mutta se ei ole välttämättä se meidän välineenomainen. Se ihminen saattaa vaikka änkyttää tai jännittää tosi paljon tai jotain niin sehän sitten meidän pitäisi osata vaihtaa. (Haastateltava numero 4.)

Tämä tilanne voidaan välttää perusteellisella taustahaastattelulla ja haastateltavan ”testaamisella”. Ihanteellinen tilanne olisi, jos toimittaja voisi tavata televisio- ja radiohaastatteluun ehdolla olevan henkilön etukäteen. Tähän kuitenkin on todellisuudessa harvoin aikaa tai mahdollisuutta. Haastateltavan olemus on onneksi melko hyvin aistittavissa puhelimestakin. Ensimmäinen tiedonhankintahaastattelu voi olla sen tunnustelua, onko kyseinen henkilö oikea valinta haastateltavaksi juttuun.

Joku saattaa olla sen tyyppinen, että siinä selviää heti, että tämä henkilö kyllä pystyy antamaan ihan tällaisia hyviäkin tietoja, mutta tämä ei ole tässä kohtaa se oikea haastateltava. Se mistä se tulee, on vähän mystiikkaakin välillä. Väittäisin, että sen pystyy aistimaan puhelimestakin, että kertooko se ihminen niitä tietoja tavallaan pakon edessä tai viran puolesta vai lähteekö se itse oma-aloitteisesti puhumaan aiheesta, jos kysyn jotain asiaa ja tartun hänen vastauksessaan johonkin asiaan. Heitän aika usein sellaisen täkyn tai syötteen, joka voi olla vaikka joku väite. Se voi olla vastoin ainakin kaikenlaisia vanhoja oppeja, että saatan heittää jonkin johdattelevan kysymyksen ihan vain kuullakseni, miten se ihminen reagoi siihen. (Haastateltava numero 2.)

Toimittajan on tärkeää pitää mielessään lähdekritiikki arvioidessaan tietolähteiden mahdollisia sidonnaisuuksia. On myös tarpeen huomioida, että organisaatiot saattavat toimia erilaisten päämäärien ja tavoitteiden hyväksi, mikä voi värittää niiltä saatavia tietoja. (Kalliomäki ym. 1976, 65.) Toimittajan on huomioitava se, mistä lähteistä saaduille käsityksille väline antaa tilaa ja aikaa.

5.3 Näkökulman muodostaminen

Näkökulman muodostaminen ja haastateltavan valinta kytkeytyvät toisiinsa. Vaikka toimittajalla ei olisikaan valmista näkökulmaa tai se muuttuisi, yleensä hän on kuitenkin ennen juttukeikalle menoa miettinyt ainakin jollain tasolla, mihin suuntaan juttua lähtee viemään.

Kun minulla on jokin ajatus siitä, mitä lähdetään hakemaan, niin se vaikuttaa myös siihen, ketä lähdetään haastattelemaan. Se ohjaa sitä valmiin näkökulman toteuttamista. (Haastateltava numero 2.)

Näkökulman muodostamisen ajankohta on vahvasti sidonnainen jutun aiheeseen ja juttutyyppeihin. Joskus näkökulma voi säilyä samana alusta loppuun

saakka, mutta usein se muokkautuu tiedonhankinnan edetessä. Niin sanotuissa järjestetyissä tilanteissa, joissa toimittaja itse valitsee ja hankkii haastateltavat, näkökulma on useammin ennakkotietojen perusteella valmiiksi mietitty.

Näkökulma voi muodostua vasta juttukeikalla paikan päällä. Yritän olla sillä tavalla herkkänä ja tarkkana, että jätän tilaa sille, että sen näkökulman pitääkin tarvittaessa muuttua siellä paikan päällä. Pitää jättää tilaa sille, että näkee ja kokee ja aistii ja havainnoi siellä paikan päällä sitä, että onko tässä jotain sellaista, jonka voisi nostaa vielä terävämmin kärkeen. Se voi tuoda siihen paljon mielenkiintoisemman näkökulman kuin se, joka oli ehkä etukäteen paperilla mietittynä. (Haastateltava numero 2.)

Toimittaja etsii usein eri näkökulman eri välineisiin tekemiinsä juttuihin. Ensimmäisen näkökulman toimittaja muodostaa aamun radiosähkeeseen, jonka hän tekee tavallisimmin juttukeikkaa edeltävänä päivänä. Sähkeen näkökulma muodostuu siis taustatietojen pohjalta. Televisiokeikalla toimittaja voi saada uutta, mielenkiintoista tietoa, jonka hän haluaa nostaa jutun kärkeen. Televisiojutun käsikirjoittamiseen ei kuitenkaan ole tuhattomasti aikaa, joten toimittajalla ei yleensä ole mahdollisuutta lähteä laajentamaan kenttäkeikalla saamia tietoja edelleen esimerkiksi uusien asiantuntijahaastatteluiden kautta televisiojuttua varten. Verkkojuttua varten hän voi näin kuitenkin tehdä, ja uusi haastattelu voi poikia edelleen uuden näkökulman. Näin ollen näkökulmitus on pitkälti sidottu myös aikatauluihin.

Myös jutuntekojärjestys vaikuttaa näkökulmitukseen. Tavallisesti aiheesta syntyy ensimmäisenä radion uutissähke. Toimittajan joutuu sähkeen kirjoittaessaan etsimään aiheestaan olennaisuudet ja tiivistämään aiheen muutama lauseeseen.

Uutissähke voi hyvin kiteyttää muutama ydinlauseeseen sen koko aiheen, jota olet tekemässä. Tai sitten se voi tarjota siihen kokonaan uuden näkökulman, joka myös rajaa niitä uutissähkeen jälkeen tehtäviä asioita. (Haastateltava numero 2.)

Ammattitaito ja rutiini ovat toimittajan työn sujuvuuden kannalta oleellisia asioita (Kalliomäki ym. 1976, 73). Juttukeikalla kenttätoimittajat tekevät haastattelua aikataulusyistä televisio edellä. Usein kenttätoimittajat ”skannaavat” haastateltavan puhetta päässään ja etsivät siitä televisiojuttuun sopivia pätkiä. Televisiojuttu rakentuu yleensä toimittajan omista spikeistä ja noin 15–20

sekuntia kestävästä haastattelupätkistä. Usein toimittajat rakentavat juttunsa niin, että he valikoivat hyvät haastattelupätkät ja kirjoittavat omat spiikkinsä niiden ympärille. Tämä toimintatapa on myös ajankäytöllisesti tehokas.

Ylen kaltaisessa isossa mediatalossa myös muiden toimittajien ja toimitusten tekemiset vaikuttavat näkökulmitukseen. Esimerkiksi isompia aihekokonaisuuksia käsiteltäessä on hyvä tietää, mitä muissa toimituksissa tehdään. Ylellä on käytössään sähköinen suunnittelukalenteri, johon kaikki toimitukset kirjaavat aiheensa ja näkökulmansa.

Jos juttu on osa jotain isompaa näkökulmaa tai sellaista aihetta, mitä muutkin selkeästi tekevät, niin silloin sen näkökulman pyrkii todellakin löytämään etukäteen ja pitämään siitä kiinni. (Haastateltava numero 2.)

5.4 Julkaisutahti

Tavallisesti työpari työstää päivän pääaiheen televisioon ja radioon yhden päivän aikana. Nopeaa työtahtia pidetään hyvänä asiana. Sen asettamat raamit voivat jopa helpottaa juttuprosessia.

Toimittaminenhan on periaatteessa sitä valikoimista. Se ei ole tuottanut minulle koskaan mitään ongelmia, pystyn valikoimaan sieltä sellaisen kokonaisuuden. Minulta odotetaan juttua, joka on huomenna ulkona, niin minä teen sen mukaan. Se deadline on yksi ominaisuus siinä jutussa. (Haastateltava numero 1.)

Erityisen vahva rutiini toimittajilla on televisiojuttujen käsikirjoittamiseen. Televisiojuttuihin toivotaan tunnetta ja kokemusta, ja toimittajilla on pitkälti tapana rakentaa käsikirjoitus haastattelun parhaiden sitaattien ympärille. Tällä on yhteys myös jutun lopulliseen näkökulmitukseen.

En tiedä saisiko näin sanoa, mutta tv-editointi on tietyllä tavalla sellaista rutiininomaista. Sen haastattelun jälkeen hahmottaa aika nopeasti, että haastateltava sanoi siinä kohtaa näin ja tuossa noin, ne kohdat poimitaan juttuun ja niitä täytyy täydentää tällaisilla spiikeillä tai sitten ei tarvitse täydentää. Ja siinä tietyllä tavalla täytyykin olla rutiininomaisuus, koska tällä nykyisellä yhden päivän tuotantoaikataululla sillä tavalla pystytään hallitsemaan deadline. (Haastateltava numero 2.)

Tvjuttuun ei mahdu paljon asiaa, se on väkisinkin vähän pintaraapaisu niin sille on se oma aikansa. (Haastateltava numero 5.)

Toimittajan on tärkeää olla läsnä haastattelutilanteessa paitsi kysyäkseen jatkokysymyksiä, myös siksi, että usein televisiojuttuun päätyvät pätkät voi tunnistaa ja valikoida jo kentällä.

Saattaa olla, etten paluumatkalla edes muista mitä haastateltava sanoi, mutta tiedän, että se sanoi jonkin hyvän 15 sekuntisen pätkän. (Haastateltava numero 4.)

Aiemmin käytäntönä oli, että keikkapäivänä julkaistiin televisio- ja radiomateriaalien lisäksi myös nettijuttu. Yleisradion verkkotekeminen on muuttunut 2010-luvulla merkittävästi. Nettiin on alettu kirjoittaa laajoja juttuja, joiden laatuun panostetaan. Juttuja editoidaan ja näkökulmitetaan tarkasti ja monen ihmisen voimin. Aiemmin jutut olivat lyhyitä, eikä niihin juuri käytetty aikaa.

Aikaisempina vuosina käytettiin paljon sanaa netittäminen. Se oli sellaista, että joku oli onlinevuorossa ja netitti eli kirjoitti nettiin sen toisen tekemän tvjutun. Se toimii jossain tapauksissa helpoissa asioissa, mutta jos toinen on oikein tutkinut sitä, niin välillä toimii vähän huonosti. Mielestäni alkuperäisen toimittajan pitää kirjoittaa se nettijuttu, koska se että tieto liikkuu toimittajalta toiselle on aina vähän rikkinäistä puhelinta ja tietoa katoaa matkalla. Ja keikan tunnelmasta ja sellaisesta on vaikea tarinoida ja maalaila sitten. Se on mielestäni hyvä, ettei netittämistä ole hirveästi enää. (Haastateltava numero 5.)

Nykyään verkkojutun tekemiseen varataan usein aikaa vähintään seuraavaksi päiväksi, joskus useiksikin päiviksi.

Mielestäni on aika yllestä, että välillä nettijuttua saa tehdä monta päivää. Onneksi ollaan luovuttu siitä, että tehdään samana päivänä jonkinlainen nettijuttu. Se oli sitten jonkinlainen nettijuttu. Nyt siitä on tultu ihan toiseen tilanteeseen. (Haastateltava numero 1.)

6 KENTÄN VAHVUUDET

6.1 Kenttätiimin ammattitaito

Kenttätiimiläiset kokevat työskentelyn vaihtuvien työparien kanssa sujuvaksi ja luottavat toistensa ammattitaitoon. Vaikka aikataulusyistä yhteiselle suunnittelulle ei välttämättä olekaan aikaa, jutuista saadaan ehjiä kokonaisuuksia. Vaikka ihmisillä onkin erilaisia työskentelytapoja esimerkiksi keikalla, kenttätiimiläiset osaavat suhteuttaa työskentelynsä kulloisenkin työparinsa mukaan.

Jokainen osaa montaa eri välinettä. Kenttätiimin jäsenet ovat eri ikäisiä ja heillä on eri määrä työkokemusta, jolloin erilaiset journalistiset kulttuurit, tavat nähdä maailmaa ja aiheita kohtaavat ja näistä kohtaamisista syntyy parhaimmillaan uusia näkökulmia, aiheita. Ja voi oppia toinen toisiltaan. Tekemisen vahvuuksiin lasken myös ennakkoluulottoman ja työhuumorin. Tehdään, eikä itketä. Jos menee vikaan, niin siihen ei kukaan kuole. (Haastateltava numero 1.)

Ammattitaitoon liittyen meillä on sellainen kokoonpano kasassa, että pystymme tekemään ja kokeilemaan lähestulkoon mitä tahansa. (Haastateltava numero 2.)

6.2 Tekniikan kehitys

Vuosikymmenien kokonaiskuvaa katsoessa tekniikan kehitys on ollut huima. Nauhoista on siirrytty muistikortteihin ja editoinnissa nauhaediteistä tietokoneisiin. Tekninen äänenlaatu ja kuvanlaatu ovat parantuneet. Työprosessi on nopeutunut huomattavasti. Uudenlainen kuvauskalusto, kuten GoPro- ja kopterikamerat ovat avanneet uusia ovia, mutta työn luonne ja peruspiirteet ovat pysyneet samoina.

Ennen maksoi viisi tonnia, kun vuokrasi helikopterin puoleksi tunniksi ja kävi hakemassa ilmakuvaa. Jos kolmekymmentä vuotta sitten olisi haaveillut nykyisistä kameroista, eihän sitä olisi osannut kuvitellakaan. Tekeminen on kuitenkin kuvaamista ja leikkaamista edelleen, vain eri välineillä. (Haastateltava numero 3.)

Monista tekniikan aiheuttamista vaikeuksista on päästy viime aikoina eroon. Vanhoja välineitä on vaihdettu uusiin ja ketterämpiin. Vuodenvaihteessa Yle

vaihtoi verkkojuttujen kirjoitusohjelman selainpohjaiseen versioon, jonka käyttäminen erityisesti toimituksen ulkopuolelta on huomattavasti helpompaa. Kouvolan toimitukseen tuli radioreppu, joka on ollut ahkerassa käytössä. Radiosuoran tekemisestä on tullut helpompaa ja se on lisääntynyt. Aiemmin Kouvolassa radiosuoraa tehtiin siihen tarkoitettun puhelinsovelluksen kautta. Kotkassa suoraa tehdään pääasiassa lähetysauton avulla.

7 KENTTÄTYÖN HAASTEET

7.1 Yhteinen suunnittelu

Televisio on visuaalinen väline, joten on itsestään selvää, että toimiva kuvatarina on oleellinen osa onnistunutta televisiojuttua. Kuvituksella voidaan tuoda juttuun paljon lisäelementtejä. Sillä voidaan esimerkiksi informoida tai tulkita. Toimittajan ei tarvitse välttämättä laittaa kaikkea tietoa spiikkeihin tai satasiin, jos se on kuvallisesti kerrottavissa.

Jutun eri osat voidaan sitoa yhteen kuvituksen avulla. Toimittajan ei välttämättä ole tarpeellista selittää sellaista tietoa, joka voidaan kertoa katsojalle tai lukijalle kuvallisesti. Sen avulla voidaan täydentää. Kuvitus ei kuitenkaan saa olla täysin tekstistä irrallista, vaan sen tulee muodostaa luonnollinen kokonaisuus jutun muiden osien kanssa. (Kalliomäki ym. 1976, 66.)

Vaikka toimittajien ja mediatoimittajien yhteistyö onkin sujuvaa, juttua ja juttukeikkaa ei välttämättä suunnitella kovinkaan paljon yhdessä. Etukäteissuunnittelu on pääasiassa sitä, että toimittaja kertoo mediatoimittajalle perustilanteen; ketä mennään haastattelemaan, milloin ja mihin ja mikä on jutun näkökulma.

Yhteistyötä voisi olla vähän enemmän. Etukäteen ennen keikalle lähtöä voisi miettiä vähän paremmin sitä, että minkälaista kuvaa on ja minkälaista kuvatarinaa voisimme kehittää. Sellainen yhteispohdinta ennekuin lähdetään keikalle ja kuvaamaan voisi olla parempaa. (Haastateltava numero 1.)

Usein kuvauspaikan miettiminen jää toimittajan vastuulle. Oikean kuvauspaikan valinta on erittäin tärkeää jutun onnistumisen ja hyvän lopputuloksen kannalta (Kalliomäki ym. 1976, 67). Mediatoimittajan kuvallisesta ammattitaidosta ja ajattelusta voi olla hyötyä kuvauspaikan ideoinnissa.

Mielestäni mediatoimittaja ei ole ollut niissä hirveästi mukana, että joo hyvä aihe mutta voisiko miettiä, että tekisimme tämän huvipuistoaiheen niin, että toimitusjohtaja tulisi sinne huvipuistoon ja se ajaisi itse sillä vuoristoradalla. Että se näyttäisi kuvassa makealta. Mediatoimittaja ei tee tämän tyyppistä suunnittelua. Varmaan siitä syystä, että sillä on niin paljon muitakin töitä. Se on

varmaan persoonakohtainenkin asia. Jotkut osallistuvat enemmän ja jotkut vähemmän. (Haastateltava numero 1.)

Yhteisen suunnittelun pitäisi ajoittua viimeistään siihen kohtaan, kun valitaan kuvauspaikkaa. Mutta sen yhteyden pitäisi olla koko ajan, eikä ainakaan mitään isompia katkoksia saisi tulla. Onhan siinä väkisinkin sellaista, että toimittajan pitää keskittyä vaikka kirjoittamiseen ja sitten kun käsikirjoitus on tehty ja spiikit luettu, niin sitten mediatoimittajan pitää keskittyä jutun kasaamiseen. Korostaisin erityisesti ennakkosuunnittelua. (Haastateltava numero 2.)

Toimittajan olisi keikkoja sopiessaan tärkeää ottaa huomioon myös kuvituskuvien kuvaamiseen tarvittava aika.

Olisi hyvä, että molemmat työparin jäsenet ymmärtäisivät, paljonko keikalla ja haastatteluhetkessä on aikaa. Silloin kuvaaja pystyy reagoimaan. Esimerkiksi vangitsemisoikeudenkäynnissä on vain muutama minuutti aikaa kuvata. Jotkut ihmiset ovat niin kiireisiä, että heillä on vain vartti haastatteluun, eikä aikaa jäädä siihen esittämään ja tekemään kuvituskuvaa meille. Olisi hyvä, että molemmat tietäisivät etukäteen, mikä keikkapaikalla odottaa. Toimittaja voi myös buukatessaan koittaa panostaa niin, että haastatteluun helposti menee vartti, mutta kuvituskuvan kanssa keikkaan menee helposti kolme varttia tai tunti. (Haastateltava numero 5.)

Usein toimittaja osallistuu kuvatarinan suunnitteluun vasta keikan jälkeen sen pohjalta, millaisia kuvia mediatoimittaja kertoo keikalta saaneensa – jos silloinkaan.

Jostain syystä sitä aikaa kuvatarinan yhdessä pohtimiseen joko ei ole tai sitten me ei vain yhdessä niitä hirveästi pohdita etukäteen. Sitten se on tavallaan sekini, että kun me menemme keikalle, niin mediatoimittaja aika tarkkaan tietää mitä hän kuvaa, mitä hän ottaa ja tekee sitä tarinaa. Sillä on tietty tarina varmaan päässään, että nämä kuvat tarvitaan, että saadaan tällainen kokonaisuus. (Haastateltava numero 1.)

Pääosin kuvatarinan suunnitteluun osallistuminen rajoittuu toimittajan osalta siihen, että hän saattaa pyytää mediatoimittajaa leikkaamaan jonkin tietyn kuvan jutun alkuun pystyäkseen aloittamaan tarinan rakentamisen kuvassa näkyvästä tilanteesta.

Kun keikalla näen, millaisia kuvia mediatoimittaja ottaa, niin minulla on jonkinlainen käsitys siitä, että meillä on esimerkiksi kuvaa siitä, kun lehmät menevät jonnekin ja meillä on kuvaa kun joku tyyppi ajaa traktorilla. Tiedän jotain, että mitä on otettu ja juttelemme, jos on jokin ihan klassikko-otos niin kyllä minä sen tavallaan tiedän, että voin kirjoittaa käsikirjoituksen niin, että alku lähtee

hyvästä kohtauksesta tai parhaasta kuvamateriaalista. Sitten voin arvailla tai miettiä tai kysellä mediatoimittajalta, että oliko siellä jotain, tai sitten puhumme siihen tyyliin, että minun mielestäni se olisi hyvä hetki siinä kun se tyyppi ajaa vaikka sitä traktoria. Ja sitten sanon että todennäköisesti aloitan käsikirjoituksen vaikka siitä. Mediatoimittaja odottaa käsikirjoitusta ja kirjoitan sen siihen malliin, että se kuva olisi siinä alussa. (Haastateltava numero 1.)

Mielestäni kuka tahansa toimittaja voi miettiä myös kuvapuolta, oli sitten kuvan ammattilainen tai ei ja kysyä siltä toiselta, että miltä se ajatus kuulostaa. Sitten se toinen voi sanoa että se kuulostaa tältä ja vaatisi tätä. Jos me johonkin tämän tyyppiseen päästään, niin silloin me tehdään vielä enemmän tiimityötä. Ja se on hyvä asia. (Haastateltava numero 2.)

Kuvatarinaan vaikuttaa poikkeuksetta positiivisesti se, jos työpari suunnittelee sitä jo ennen juttukeikkaa yhdessä. Esimerkiksi mediatoimittajan osallistuminen kuvauspaikan valintaan avaa uusia ovia jutun kuvitukselle ja visuaalisuudelle. Mediatoimittaja kuitenkin harvoin osallistuu kuvauspaikan valintaan. Hänen työnsä lähtökohtana ovat lähes poikkeuksetta toimittajan asettamat raamit. Toimittajan olisi haastatteluja sopiessaan hyvä huomioida myös kuvituskuvan kuvaamiseen menevä aika.

Toimittaja määrittelee päivän aikataulun sillä, miten on buukannut haastateltavat. Siinä saattaa jäädä vähän paitsioon se, että mistäs sitä jotain järkevää kuvaa saataisiin, onko aikaa käydä tai onko jossain toisella paikkakunnalla jokin järkevä kuvituskuvan aihe. Olisi hyvä kiinnittää huomiota, että mistä sitä kuvaa saadaan ja että kuvahankinta ja niiden asioiden sopiminen olisi myös toimittajan tehtävä. (Haastateltava numero 4.)

Mediatoimittajan työtä helpottaa, jos toimittaja antaa hänelle ennakkomuistiinpanonsa tai taustahaastattelun ennakkoon luettavaksi. Näiden pohjalta mediatoimittaja voi miettiä juttuun sopivaa kuvitusta ja kuvauspaikkaa. Mediatoimittajalle jää myös enemmän aikaa arkistokuvan etsimiseen, jos sen käyttö on tarpeellista. Toimituksessa on ajoittain toimittu tällä tavalla ja sillä on ollut positiivisia vaikutuksia lopputulokseen.

Vastaavasti toimittaja voi seurata mediatoimittajan työtä editointivaiheessa. Haastattelun ja kuvituksen näkeminen voi auttaa toimittajaa jutun käsikirjoittamisessa. Esimerkiksi henkilökuva voi joissain tapauksissa toimia ilman toimittajan spiikkejä.

Juttu syntyy kuitenkin toimittajan ja mediatoimittajan työn tuloksena, joten yhteistyö on välttämätöntä. Sanan ja kuvan on sulauduttava yhteen. Se saavutetaan parhaiten toimittajan ja kuvaajan yhteistyöllä. (Kalliomäki ym. 1976, 68,)

Toimittajankin olisi hyvä osata sen kuvan kanssa toimia ja ottaa kuvapuoli huomioon. Se on juuri se, että molemmat on tekemässä sitä samaa juttua. Ettei olisi kauhean erilaiset visiot molemmilla ja sitten kun sitä aletaan leikkaamaan niin lopputulos on ihan kummallinen tai ei ainakaan yhtään sellainen kuin kumpikaan oli alun perin ajatellut. (Haastateltava numero 3.)

Ehkä yleisellä tasolla se tuo siihen jonkin sellaisen, että kun se on yhdessä mietitty, niin se on myös yhdessä tuotettu lopputulos. Silloin se ei ole vain kahta irrallista pohdintaa. (Haastateltava nro 2.)

Televisiojutun mitta on yleensä noin 1:50 minuuttia. Yksi käytännön esimerkki kuvallisen ajattelun tärkeydestä on se, että jos toimittaja kirjoittaa käsikirjoituksen kymmenisen sekuntia jutulle varattua mitta lyhyemmäksi, mediatoimittajalle jää huomattavasti enemmän vaihtoehtoja jutun editoinnissa. Näin juttuun saadaan tilaa kuvalle, tehoja, väljyyttä ja taukoja.

Jos kyseessä on jokin konkreettinen tapahtuma, kuvituksen ja sen kuvauspaikan ideointi on tavallisesti suhteellisen yksinkertaista. Jos juttu sen sijaan käsittelee jotakin ilmiötä tai muuta asiaa, joka on vaikeasti tai mahdotonta havaita, aihe täytyy kuvallistaa. (Kalliomäki ym. 1976, 67.)

Vaikeasti kuvitettavissa aiheissa toimittajan ja mediatoimittajan etukäteissuunnittelun merkitys korostuu; työpari voi suunnitella yhdessä jutun kuvitukseksi esimerkiksi grafiikkaa, tai sopia arkistokuvan käytöstä. Etukäteen sovittaessa mediatoimittajalle jää enemmän aikaa kuvituskuvaan etsimiseen ja valikoimiseen. Nykyisellään siihen ei välttämättä aina ole aikaa.

Meillä on todella hyvät kaikki arkistot ja anonyymiä kuvaa. Mutta myös kun työ on hektistä niin aina ei ole aikaa miettiä niitä luovimpia ratkaisuja ja saisiko kuvaan jotain metaforia ja suuria kerroksia rakennettua. (Haastateltava numero 5.)

Juttu voidaan myös rakentaa pitkälti ständien, eli toimittajan kameran edessä puhumien spiikkien varaan. Tämä on syytä tietää ennen keikalle lähtöä, jotta toimittaja voi kirjoittaa ja harjoitella tekstiä ulkoa etukäteen.

7.2 Ilmapiirin luominen

Tunteet korostuvat nykyjournalismissa aiempaa enemmän. Journalismin tunteellistuminen yleistyi 1990-luvulla, kun siihen saakka uutisoinnissa oli pyritty noudattamaan asialinjaa. Ilmiö pätee yhteiskuntaan laajemminkin. (Väliverronen 2009, 193.) Tunteiden aidosta ilmaisemisesta on niiden merkityksen kasvamisen myötä muodostunut ihanne. (Lupton 1998; Nicholson 1999, Väliverrosen 2009, 193 mukaan.) Tunteita ilmaistaan ja koetaan journalismin tarjoaman alustan välityksellä. Tunnekokemuksista on tullut viihdettä, joiden välittäminen on journalismissa ottanut paikkansa tiedonvälityksen viereltä. (Karvonen 2005; Väliverronen 2009, 193.)

Vaikka toimittaja olisikin keskustellut haastateltavan kanssa puhelimesta jo etukäteen, yleensä juttukeikan aluksi on hyvä käyttää hieman aikaa haastateltavaan tutustumiseen. Ilmapiirin luominen on tärkeä osa toimittajan työtä juttukeikalla.

Kun kuvaaja keskittyy teknisiin ja luoviin asioihin, niin samalla toimittaja keskittyy sellaiseen käytännölliseen ja sen tilanteen yleiseen ylläpitämiseen. Siinä ei ole mitään luonnollista olla sellaisen kameran edessä suurimmalle osalle ihmisistä. Sen vuoksi toimittajan pitäisi journalismin tekemisen lisäksi olla vähän sellaisena tilanteen isäntänä tai emäntänä. (Haastateltava numero 5.)

Vaikka toimittaja hallitsisi sekä kuvaamisen että toimittamisen ja hänellä olisi valmiudet selviytyä haastattelukeikasta yksin, tilanteen ja ilmapiirin hallitseminen voi olla yksin vaikeaa. Myös tietoa saattaa mennä ohi, jos joutuu keskittymään samaan aikaan useaan eri asiaan.

Ehkä vähän siitä syystä sitten jos pitää yksin käydä keikalla ja siellä keikalla ollaan vaikka tunti siinä yhdessä paikassa, niin sen takia juuri olisi kiva saada kuvaaja toimittajalle matkaan, koska siinä saattaa se haastateltava jäädä vähän yksikseen seisomaan eikä se oikein tiedä että mitä sen pitäisi tehdä tai mikä tämä tilanne on. Ja sitten myös se, että siinä on se ilmapiirin kannattelemineen niin sanotusti, niin siinä on myös se ainakin minulla, että kun keskityn niihin kameran asetuksiin ja hienoihin kuvakulmiin niin saattaa mennä ohi mitä siinä samaan aikaan jutustelen sen ihmisen kanssa ja taustatietoa. Minulla ei kyllä pysy päässä hirveästi välttämättä. Vaikeaan asiaan on vaikea keskittyä, jos

samalla keskittyi ihan toisenlaiseen tehtävään, kuten kuvan määrittelyyn. En haluaisi mennä tekemään liian vaikeasta aiheesta juttua yksikseni. (Haastateltava numero 5.)

Kun haastateltava on rentoutunut, haastattelusta tulee luonnollisempi ja haastateltavasta saa enemmän asioita irti. Ilmapiirin luomisessa olennaista on aistia haastateltavan mielialaa ja mahdollista jännittyneisyyttä.

Siihen liittyy ihan kaikki paikanvalinnat, että missä me ollaan, seistäkö vai istutaanko miten se haastattelutilanne luodaan, se on aika olennainen juttu. Jos siinä onnistuu, niin sen jälkeen onnistuu monessa muussakin asiassa, jotka johtavat hyvään journalistiseen lopputulokseen. (Haastateltava numero 2.)

Haastateltavan jännitystä voidaan poistaa esimerkiksi kuvaamalla kuvituskuvat juttukeikan aluksi. Erityisesti silloin, jos haastateltava on itse kuvissa toiminnallisesti mukana, tällainen työjärjestys voi lievittää haastateltavan jännitystä. Näin haastateltava saa pehmeän laskun kameran edessä olemiseen ja haastattelussa oleminen voi tulla helpommaksi. Toimittaja voi myös saada mieleensä uusia haastattelukysymyksiä.

Toimittajan on tärkeää kiinnittää huomiota myös omaan mielialaansa ja ulosantiinsa. Toimittajan jännittyneisyys voi heijastua haastateltavaan, vaikka tämä olisikin alun perin ollut rentoutunut. Hyvä valmistautuminen korostuu tässä –toimittajan on pystyttävä luottamaan tietoihinsa ja ammattitaitoonsa.

Vaikka toimittajan varsinainen päämäärä haastattelutilanteessa onkin hankkia tietoa, myös luottamussuhteen luominen haastateltavaan on tärkeää. Tämä korostuu henkilöhaastattelua tehtäessä, kun käsitellään haastateltavan henkilökohtaisia asioita. Ammattimaisen otteen säilyttäminen on kuitenkin tärkeää. (Kantola ym. 1988, 141.)

7.3 Sisältö

Kentälle meno on luonnollisesti välttämätöntä televisio- ja radiosisältöjen kannalta. Televisiojuttuja varten videolle on saatava haastatteluja ja kuvituskuvaa, radioon suoraa tai tallennettua ääntä.

Kentältä voi kuitenkin saada talteen paljon muutakin, kuin nämä välineiden vaatimat elementit. Vaikka esimerkiksi nettijuttu onkin teknisesti mahdollista toteuttaa ilman kentälle menoa, siitä voi jäädä puuttumaan paljon. Päiväkohtaisia uutisjuttuja varten kentälle meno ei aina ole tarkoituksenmukaista eikä mahdollista.

On sellaisia juttuja tehty jotka perustuu ihan vaan puhelinhaastatteluihin. Kyllä niitä pystyy tekemään. Se riippuu jälleen kerran niin paljon aiheesta, että onko se puhtaasti jokin päiväkohtainen uutistyyppinen aihe vai onko se sellainen että siinä on jollakin tavalla jonkin kokijan tai näkijän kommentteja niin silloin tuntuu että se vaatii ihan sen ihmisen tapaamista, eikä välttämättä pelkkä puhelinhaastattelu riitä. (Haastateltava numero 2.)

Esimerkiksi hyvän henkilöjutun tekeminen vaatii tekijältä havainnointia. Tunnetta tai kokemusta on vaikea saada juttuun, jos toimittaja toteuttaa sen toimituksesta käsin.

Minulle kentälle meno tarkoittaa sitä, että ymmärtää paremmin mikä se kokonaisuus on. Kutsun sitä maaston ja olosuhteiden tuntemiseksi. Vaikka jostain havaitsemastaan asiasta ei suoranaisesti kirjoittaisikaan mitään, mutta kun se on tullut jollain tavalla korvien väliin ja ihon alle, niin on paremmin sisällä siinä asiassa. Ja uskon siihen, että se välittyy jollain tavalla esimerkiksi nettijutun lukijalle. Se voi näkyä kirjoitustyylinä, ei välttämättä yksittäisinä sanoina tai asioina, joita siihen tekstiin tulee. (Haastateltava numero 2.)

Haastateltavan vastaukset perustuvat hänen todellisuudenkuvaansa ja kokemuksiinsa. (Kalliomäki ym. 1976, 90.) Kun toimittaja havainnoi lisäksi itse, juttu saa lisäsyvyyttä ja perspektiiviä.

7.4 Työpanoksen jakautuminen

Koska työparilla on rajattu aika käytettävissään kuhunkin juttukokonaisuuteen, toimittajat joutuvat usein panostamaan tiettyyn välineeseen muita välineitä enemmän. Yleensä tämä väline on televisio. Eniten kärsii radio.

Tehokkaan ajankäytön vuoksi kenttätiimi kuvaa haastattelut tavallisesti televisiokameralla. Erillisen radiohaastattelun tekoon on harvoin aikaa.

Välillä se on ihan vain haastateltavan aikatauluista kiinni. Ihmisillä ei välttämättä ole hirveästi aikaa olla siinä haastattelussa. Tai sitten se haastattelu on niin myöhään, että meidänkin täytyy olla nopeita. (Haastateltava numero 1.)

Kyllä siinä on myös kynnys siihen, että kehtaako tai tohtiiko sitä haastateltavaa vaivata ja puhua kaksi kertaa samoista asioista. Sekin voi kärsiä siinä, ettei se puhu enää toisessa haastattelussa samoja asioita. (Haastateltava numero 4.)

Televisiokameralla tallennetun radiomateriaalin laatu kärsii, sillä televisio- ja radiohaastattelut eroavat tyyliltään toisistaan. Radiohaastattelulle ihanteellinen tyyli on kuvaileva, maalaileva ja kerronnallisempi kuin televisiohaastattelu, joka usein on samalla tiedonhankintahaastattelu. Televisiohaastattelussa tärkeää on saada napakoita vastauksia, joita voi käyttää televisiojutussa.

Pitkä haastattelumateriaali kuulostaa hirveän usein siltä, että se on raakamateriaalia, joka vain ajetaan radioon ulos. Se ei mielestäni ole radiota. (Haastateltava numero 2.)

Ne haastatteluthan eivät lähtökohtaisesti ole sellaisia radiojuttuja vaan tiedonhankintahaastatteluja. En tee niitä radioon niin, että tämä kuulostaa hyvältä tai tässä on nyt joku oma näkökulma radioon. Siinä on mielestäni vähän sellainen, että välillä ne toimivat paremmin ja välillä eivät toimi. (Haastateltava numero 1.)

Kun televisiokeikoilta tuotetaan radiojuttuja iltapäivälähetykseen, niin mielestäni ne tulevat väkisininkin television ehdoilla tehtyä, kun se kamera on siinä haastateltavan vieressä. Jos olisi aikaa, niin kannattaisi mielestäni erikseen tallentaa se radiojuttu jollekin tallentimelle ja jutella vaan silmätysten sen haastateltavan kanssa ilman, että se kamera on siinä. Uskon, että siitä tulee eri kuuloista, se rentouttaa ja on enemmän aikaa radionomaiselle ympäristönkuvailulle, maalailulle ja kaikelle ilmapiirin miettimiselle. Itse ainakin monta kertaa televisiokeikoilla syyllistyn siihen, että miettii vaan aika paljon sitä television ehdoilla. Televisiossa kuitenkin käytetään haastateltavalta maksimissaan neljäkymmentä sekuntia. Pidän huolen, että se nyt tulee hoidettua sitten kuntoon, että on ainakin televisioon menevää materiaalia. (Haastateltava numero 5.)

Toimittaja voi myös tehdä televisiohaastattelusta radionomaisen, mutta tässä tapauksessa televisiojutun editointi vaikeutuu ja materiaalin laatu kärsii.

Olen huomannut aika vaikeaksi sen, että kun tehdään sitä haastattelua televisiokameralle, niin siinä tekisi monta kertaa mieli mennä paljon täsmällisempiin kysymyksiin, mutta se tilanne pitää monta kertaa ajatella radion kannalta. Jos teet ihan täsmäkysymykset telkkaria ajatellen, niin sellaisesta materiaalista ei välttämättä ole vaikkapa radion juontajalle hirveästi hyötyä. Jos taas teet niin päin, että teet siitä sellaisen radiohaastattelun omaisen, että vähän kuvaillet ja kerrot missä olet, niin siitä materiaalista tulee televisiojuttua ajatellen ihan järkyttävä kakku, jossa ei ole tavallaan mitään järkeä. (Haastateltava numero 2.)

Ainakin hippusen sitä radionomaisuutta siitä katoaa, kun sen tekee tuolla televisiomikrofonilla televisiotilanteessa, jossa kamera tuijottaa haastateltavaa ja sokaisee sen lampullaan. Mutta kyllä jokainen toimittaja voi omilla toimillaan yrittää tehdä siitä radionomaisempaa ja sujuvampaa ja sellaista. Mutta ei näissä radiojutuissa ole hirveästi aikaa jäädä tekemään mitään dokumenttia tai tallentamaan niitä ympäristön ääniä tai tehdä jotain hienoa äänikertomusta ja siirtyä paikasta toiseen. (Haastateltava numero 5.)

7.5 Tekniikan raskaus

Kyky herättää luottamusta ja yhteistyöhalua on toimittajan työssä tärkeää. Oman pulmansa aiheuttavat myös tekniikan muodostamat haasteet. (Kalliomäki ym. 1976, 73-74.) Televisiokamera vaikuttaa jutun laatuun siten, että usein se saa haastateltavan jännittymään. Kun kamera laitetaan päälle, muuten puhelias haastateltava voi ”jäättyä” kokonaan.

Väitän, että tv-kamera välineenä ja sen raskaus, koko ja se, että kuvaa asetellaan ja katsotaan kuinka pitkä haastateltava on, väribalanssit ja niin edelleen, niin se hetki menee ohi siinä. Ei ihmiset liikutu niin. Siinä menee se hetki, kun ihminen alkaa kertoa jotakin niin voimme joskus tsägällä saada sen hyvän hetken talteen. Mutta voittopuolisesti, jos ihminen odottaa kun kameraa valmistellaan niin harvoin tulee sellaista matskua, että se on jollain tunnetasolla koskettavaa. (Haastateltava numero 1.)

Ehkä minulla on liian idealistinen käsitys, että ajattelen että saisimme ihmiset sellaisina kuin he ovat. Tavallaan minulle tulee joka kerta kun menemme kentälle sellainen tunne, että halusimmepa tai emme, vaikka kuinka luomme hyvän fiiliksen siinä, niin ne ovat aina mediaesityksiä, joita menemme taltioimaan. Laitetaan ihmiset tekemään omia hommiaan. Ja ei siinä mitään, niin on aina ollut. Näin on televisiojuttuja tehty, ei siinä ole mitään uutta. Mutta jos siitä haluaisi saada jotain muuta irti, niin ehkä pitäisi lähteä siitä välinepuolesta. (Haastateltava numero 1.)

Välineet ovat kehittyneet ja nykyään televisiojuttuja on mahdollista kuvata älypuhelimella. Kevyitä välineitä käytettäisiin mielellään enemmän erityisesti somevideoiden teossa. Älypuhelin on suurimmalle osalle ihmisistä arkipäiväinen esine, eikä se aiheuta samanlaista jännittymisreaktiota, kuin videokamera, jonka eteen suuri osa haastateltavista päätyy ensimmäistä kertaa elämässään.

Älypuhelimien etuna on myös sen nopea käyttövalmius. Videokamera vaatii esimerkiksi valkotasapainon määrittämisen ja äänentasojen säätämisen ennen kuvaamisen aloittamista.

Menen haastateltavan naaman eteen sen puhelimen kanssa. Ja se on siinä. Pystyn toimimaan äkkiä niin. Jos nyt äkkiä alat kertoa minulle jotain poskettoman liikuttavaa tarinaa jostain, siitä aiheesta josta olen sinulta kysynyt, niin mä olen heti tässä näin. Saatat kertoa sitä minulle ja jopa unohtaa sen puhelimen ja kertoa sen asian loppuun, toisin kuin siinä, että alkaisit kertoa sitä, kun sinut on aseteltu kuvaan ja käännä rintamasuunta tänne ja katso tuonne ja unohda tämä televisiokamera, joka on muuten näin iso ja se on tuossa metrin päässä ja olet nyt täysin epäluonnollisessa asennossa kertomassa asioita niin tämä tilannehan on jo mahdoton mielestäni. Se on hassua. Sillä tavalla uskon siihen, että se on siinä mielessä välineriippuvainen. (Haastateltava numero 1.)

Välineistä pitäisi puhua paljon enemmän. Meille reporttereillekin puhutaan aika usein, että käykää hakemassa materiaalit. Tottakai niin voidaan sanoa, eikä se ole deskissä heidän työnsä sitä mieltä, mutta silloin kun ei ole siellä tekemässä niin ehkä se käsitys on, että se on vain sitä, että käydään ja ollaan puhuttu ja ollaan mukavia ja tehdään matskut. Sitten ajatellaan, että miksei tullutkaan sellaista materiaalia kuin haluttiin. Se ei ole sellaista. Se on kuitenkin aikamoinen palapeli siellä kentällä. Ja se kohtaaminen juuri, kun se televisiohaastattelu ei ole kovinkaan monelle ihmiselle kovin luonnollinen tilanne. Sen vuoksi välineistä puhutaan mielestäni liian vähän. (Haastateltava numero 1.)

Olen pohtinut, että jos tässä mentäisi oikein hienoon suuntaan, niin tekniikan edetessä saisimme virtuaalilasit, joista voisin vain napauttaa kameran päälle ja keskustella haastateltavan kanssa. Jolloin se väline olisi häivytetty mahdollisimman huomaamattomaksi. Silloin se kohtaaminen tai keskustelu olisi sitä, että se ihminen ehkä unohtaisi sen välineen. Ei niin, että ihminen ei ymmärtäisi olevansa haastattelussa, vaan tavallaan että siinä tulisi vähemmän sitä välinehommaa. Se voisi olla tulevaisuutta. (Haastateltava numero 1.)

Vaikka televisiokameran koetaankin yleensä raskautensa vuoksi vaikuttavan haastattelutilanteisiin negatiivisesti, silloin tällöin kaivattaisiin vieläkin raskaampaa kalustoa. Yle Kotkassa ei ole käytössä isoa televisiokameraa. Kaikissa tilanteissa käytössä olevien kameroiden optiikka ei riitä.

Esimerkiksi jotain lintujuttua tehdessä ei päästä ihan metrin päähän kuvaamaan. Silloin joudutaan väkisin kuvamaan niin kaukaa, ettei pikkukameroiden optiikka riitä. (Haastateltava numero 3.)

Normaalissa päivittäistyössä pienemmät kamerat ajavat asiansa hyvin. Ne ovat isoja televisiokameroita kevyempiä ja näppärämpiä liikutella.

Onhan siinä eroa, onko sinulla kymmenen kilon kamera vai kahden kilon kamera käsissä. Sillä pystyy tekemään eri juttuja. Kyllä se kun pitää nopeasti tehdä ja liikkua paikasta toiseen ja kuvauskeikalla saa sen kameran purkaa laukusta viisi kertaa päivässä ja laittaa takaisin laukkuun niin on se ihan kiva että se on sellainen pieni se kamera. Ja kun se kuitenkin normaalitilanteessa tekee uutiskäyttöön ihan hyvää jälkeä. (Haastateltava numero 3.)

Kameroissa on kuitenkin joitain puutteita. Esimerkiksi valkotasapainon ottamisessa on ollut ongelmia. Kameran saattavat mitata värilämpötilan väärin, jolloin kuva on keltaista. Lisäksi osa kameroiden kanssa käytettävistä mikrofoneista suhisee. Esimerkiksi kameran kiinteä mikrofoni ei ole riittävän herkkä kameralle, joten se synnyttää suhinaa.

Jos kuva on väärän värinen ja ääni suhisee, niin se ei ole kovin hyvä homma. (Haastateltava numero 3.)

Kaksi toimitusta Kotkassa ja Kouvolassa asettavat haasteita tekniikan puolesta. Joitakin välineitä on olemassa vain yksi kappale. Esimerkiksi ainutta isoa led-valopaneelia, GoPro-kameraa ja videoreppua säilytetään Kouvolan toimituksessa. Nappimikrofoneja on yksi kummassakin kaupungissa. Yle Kaakkois-Suomen ainoaa ilmakuvauksissa tarvittavaa kopterikameraa säilytetään Lappeenrannassa.

Kopterikameran saaminen kuvauskeikalle vaatii ponnistuksia. Sen tarve on tiedettävä jo päivää tai kahta aikaisemmin, ja neuvoteltava, ehtiikö joku sen tänne tuomaan. Ei siinä mitään korvaamatonta tapahdu vaikkei sitä olisikaan käytössä, mutta ei maanpinnalta kuvattu kuva tietenkään samalta näytä. Aina pitää miettiä jutun perusteella, että minkälaista juttua ollaan menossa tekemään ja mitä kalustoa tarvitaan. Sitten ylimääräinen kalusto pitää roudata mukana, jollei sitä ole toimituksessa valmiina. Se on hankalaa. (Haastateltava numero 3.)

Sekä Kouvolassa että Kotkassa on kaksi videokameraa. Molemmissa toimituksissa on yksi langaton kapulamikrofoni lähettimiseen. Lisäksi jokaiseen kameraan kuuluu langallinen mikrofoni. Niissä on ollut suhinaongelmaa. Mikrofonit kalibroitiin hiljattain, mutta ne eivät kuitenkaan vastaa langattomien mikrofonien laatua. Haastattelut tehdään lähes poikkeuksetta langattomilla mikrofoneilla.

Toimituksessa oli hiljattain tilanne, jossa Kotkassa oli kaksi keikkaa samana päivänä. Toinen työpari oli tullut Kouvolasta, ja puutteellisen tiedonkulun vuoksi ei ollut tietoinen toisesta, samaan aikaan tapahtuvasta keikasta. Kaupungissa oli vain yksi langaton mikrofoni. Tilanne olisi voitu välttää kenttätiimin paremmalla keskinäisellä kommunikaatiolla, jolloin toinen työpari olisi voinut tuoda langattoman mikrofonin Kouvolasta mukanaan.

7.6 Työnjaon pulmat

Epäselvin työnjako toimittajan ja mediatoimittajan välillä koskee still-kuvien ottoa. Toimituksessa ei ole vedetty täysin selkeää linjaa siitä, kenen vastuulla niiden ottaminen on. Pääasiassa sen ajatellaan kuitenkin kuuluvan toimittajalle.

Koska juttukeikalla on rajattu määrä aikaa, mediatoimittaja käyttää pitkälti kaiken haastattelun ulkopuolisen ajan kuvituskuvien kuvaamiseen. Toimittajan on vaikea kuvata still-kuvia samaan aikaan näkymättä mediatoimittajan kuvissa. Toisaalta myös mediatoimittajan on mahdotonta kuvata samaan aikaan sekä video- että still-kuvaa. Videokuvasta irrotettujen kuvakaappausten käyttöä ei suositella.

Usein tilanne päättyy siihen, että toimittaja seisoo mediatoimittajan vieressä kuvaamassa ja yrittää pysyä poissa videokameran edestä. Tämä voi verottaa kuvien sisältöä.

Sellaisia kuvia, jossa on ihmisten kasvojen ilmeitä, toivoisin että meillä olisi enemmän. Sellaisia, joissa ihmiset tekevät jotain ja heidän kasvojensa ilmeet näkyisivät jutussa. Meillä on todella vähän sellaisia kuvia. (Haastateltava numero 1.)

7.7 Koulutustarve

Toimittajat toivoisivat erityisesti kuvauskoulutusta ja opastusta järjestelmäkameran käyttöön. Toimittajat olisivat valmiita kuvaamaan ja leikkaamaan esimerkiksi somevideoita itse, mutta tällä hetkellä osaaminen ei riitä.

Jos itse alkaisin tehdä somevideoita, niin siinä olisi ehdottomasti koulutustarve. Ja valokuvaus järkkäriellä. Sitä en osaa ollenkaan jos niitä kuvia kaivataan. Tuo puhelimella laukominen on aika satunnaista. Voisin tehdä somevideonkin, mutta ennen kuin sen hallitsisi, niin jos se pitäisi saman päivän aikana tehdä niin siinä saattaisi tulla kiire. Toisaalta kaikkihan on siitä kiinni, että jos suunnittelee perusvideoita, niitä voi oppia tekemään aika nopeastikin. Sitten herää kysymys, että tarvitsemmeko sellaisia. Kun Ylessä on vaatimuksia siitä, millaisia niiden pitäisi olla. Sen sanon vielä, että ehdottomasti kannatan sitä, että meidän pitäisi

ehdottomasti löytää jokin kevyempi systeemi somevideoiden tekemiseen, kuin se että otamme somevideoihin materiaalit tv-kameran matskuista. (Haastateltava numero 1.)

Kuvatekniikan päälle ei ymmärretä tarpeeksi hyvin. Tietysti se, että jos toimittajat tekevät vaikka somevideoita itse puhelimella, niin tietyt kuvakerronnan säännöt olisi hyvä osata. Jos puhutaan televisiojutun tekemistä, niin totta kai toimittajan pitää olla perillä siitä, miten kuvaa voidaan käyttää. Televisiojuttu ei ole mikään kuvitettu radiojuttu. Olisi hyvä, että kuva osattaisiin ottaa huomioon käsikirjoitusta tehtäessä. Mitkä asiat toimivat kuvallisesti ja mitkä tarvitsevat ääneen selittämistä. Sellaisia puutteita on. Toiset ihmiset ovat tehneet enemmän radiota ja toiset enemmän televisiota. Kyllä sen mielestäni huomaa tekemisessä kuka mitään on tehnyt. (Haastateltava numero 3.)

Mediatoimittajat katsovat, että toimittajien kuvaamat kännykkävideot voisivat olla hyvä asia. Jos toimittaja ei ole koskaan kuvannut tai leikannut videota, koulutusta tarvittaisiin kuitenkin paljon.

Leikkaaminen sinänsä vaatii muutakin kuin vain sen teknisen tiedon. Jos tulee ihan pystymetsästä, ettei ole koskaan leikannut mitään, niin tavallaan ei ehkä osaa ajatella sitä, mitä sillä laitteella pystyy tekemään, jos siitä ei ole minkäänlaista aikaisempaa kokemusta. Jos se on vain sitä suoraa leikkaamista, että pannaan videoklippii toisen perään, niin se ei ehkä ihan riitä. Mutta jos on toimittaja, jolla on kuvan kanssa touhuamisesta jo kokemusta ja on jo vähän sisällä siinä aiheessa niin sanoisin, että silloin on helpompi oppia kuvaaminen ja leikkaaminen. (Haastateltava numero 3.)

Yleisradiolla on käytössä selainpohjainen WeVideo-editointiohjelma. Mediatoimittajien mielestä sen opettelu voisi olla varsinaisen järeän editointiohjelman opettelua järkevämpää. Senkin käyttö vaatii kuitenkin paljon osaamista.

WeVideota voisi ihan kuka vain opetella jos viitsisi. Mutta mielestäni siihen videon tekemiseen pitää olla vähän jonkinlaista intohimoa tai innokkuutta edes. Ihmisiä ei voi pakottaa ottamaan kännykällään jonkinlaista tärisevää videota. En tiedä palveleeko se meitä sitten kun ollaan kuitenkin Yle ja Suomen isoimpia audiovisuaalisia taloja, niin on se sääli jos me ihan surkeita videoita julkaistaan joita epämotivoituneet toimittajat ovat kuvanneet tärisevillä käsillään. Ei se näytä kuin nololta meille vaan. Mielestäni silloin ei arvosteta kuvaajaa tarpeeksi, jos luullaan, että toimittaja voidaan laittaa tekemään televisiojuttu kännykällä, jollei hän ole näyttänyt osaamistaan. Koska kyllä kuvaajan taito on ammattitaitoa. Pitää olla erikokoisia kuvia ja muuta. Kuvaajalla on ammattitaitoa sellaiseen röyhkeyteen mennä lähelle ihmistä kuvaamaan. Maallikolla ei monta kerta ole sellaista silmää siihen mitä kaikkea tarvitaan, ettei se kaikki kuva ole vain sellaista yleiskuvaa vaikka jostain rakennuksesta. Iso kamera on sen vuoksi hyvä, että sillä pystyy zoomaamaan kymmeniä metrejä ja sillä saa sellaisia hienoja yksityiskohtia joita ei kännykällä todellakaan vielä saa. Saati että sen tekisi amatööri kenties. (Haastateltava numero 5.)

Toimittajan video-osaamista voisi hyödyntää esimerkiksi somevideoiden, Facebook-livejen ja äkillisten tapahtumien kuvaamiseen.

Ei se syrjäytä sitä mediatoimittajan tarvetta, joku käy joskus tekemässä jotain ketterämpää suoraa lähetystä jostain vaikka mielenosoituksesta. Sehän on tosi toimivaa, jos toimittaja pystyy itse tekemään sen kun se tapahtuu siinä hetkessä. (Haastateltava numero 5.)

Myös radiojuttujen teossa käytettäviin ohjelmiin ja moniraitatekniikkaan toivottaisiin koulutusta. Myös kirjoittajakoulutusta pidetään hyödyllisenä, mutta toisaalta sitä tulee jokaisen nettijutun teon yhteydessä, kun toinen toimittaja, tavallisesti verkkospesialisti, antaa parannusehdotuksia.

7.8 Työjärjestys

Nykyisessä toimintamallissa ensimmäisenä syntyy yleensä radion uutissähke, joka kirjoitetaan tavallisesti edellisenä päivänä seuraavaa aamua varten valmiiksi. Juttukeikan jälkeen toimittaja käsikirjoittaa ja mediatoimittaja leikkaa lyhyen ja pitkän televisiolähetysten jutut. Televisiojutun sivutuotteena syntyy radiojuttu. Toimittaja on voinut aloittaa nettijutun kirjoittamisen jo aiemmin hankkimiensa taustatietojen pohjalta, mutta yhtä hyvin hän saattaa aloittaa sen kirjoittamisen vasta juttukeikan ja broadcastin työstämisen jälkeen.

Usein tavoitteena on saada nettijuttu julki seuraavana päivänä. Koska eri välineissä voi olla erilainen näkökulma ja juttukeikalla on rajallinen määrä aikaa, toimittaja voi joutua hankkimaan runsaasti lisätietoa nettijuttua varten.

Netissä usein toimii se tarina tai henkilökuva ja minulla saattaa ollakin sellainen mielenkiintoinen henkilö, mutta minulla on vähän erilainen uutismainen näkökulma televisiojutussa, ne eivät ole yksi yhteen. Silloin minulla ei ole aikaa tehdä sellaista syväluotaavaa henkilöhaastattelua, jollen ole lähtenyt tekemään puhtaasti henkilön kautta sitä televisiojuttua. Silloin käy usein niin, että tulen toimitukseen ja teen televisiojutun. Sitten alan tekemään nettijuttua ja sanotaan, että tässä toimisikin tuollainen ja teekin tästä ihmisestä, joka sanoo tässä yhdessä sivulauseessa näin, syvennä sitä, jutun kärki on siinä, aloita siitä. Ja

minulla ei ole siitä enempää materiaalia. Sehän tarkoittaa sitä että soitan sitten hänelle uudelleen ja tulee toinen haastattelu. Nämä asiat täytyisi osata pitää hanskassa, että nyt se sanoi noin, hetkinen, nythän minun pitää pysähtyä tähän ja kysyä tästä paljon enemmän, vaikka se ei liittyisi uutisjuttuuni. Niissä paikoissa pitäisi olla enemmän hereillä. (Haastateltava numero 1.)

Myös muut aiheet ja juttukeikat saattavat kuitenkin painaa päälle niin, että jutun julkaisu siirtyy. Valmistelun lisäksi eniten aikaa toimittajilta kuluukin juuri nettijuttujen parissa.

Nettijutut saattavat venyä liian pitkälle. Olen välillä huomannut, että on sellaista tuskastumistakin, vaikka onkin ihan hyvä kirjoittaa ajan kanssa ja sillä tavalla hakea sitä parasta mahdollista jälkeä ja tekstiä. Kuitenkin ainakin minulle tulee tekijänä välillä sellainen tunne, että se aihe alkaa happamoitua käsissä. Tuntuu siltä, että se pitäisi jo saada valmiiksi ja ettei se siitä enää parane, vaikka sitä hieroisi miten. Tulee sellainen turtuminen, että aihe saattaa alkaa kyllästyttää, että ulos nyt vain tämä. (Haastateltava numero 2.)

Yleisradiossa on siirrytty tekemään laajoja nettijuttuja muutaman vuoden sisällä. Toimittajilla on erilaiset koulutus- ja työtaustat. Osa on esimerkiksi tehnyt pitkään radiota, ja kirjoittaminen on tullut vasta myöhemmin työnkuvaan mukaan. Kaikki välineet eivät välttämättä ole yhtä hyvin hallussa. Haastatteluissa nousi esiin ajatus siitä, kannattaisiko kunkin toimittajan keskittyä parhaiten hallitsemiinsa välineisiin.

Joskus olen miettinyt sellaista, että onko ihan varmasti järkevää, että joka ikisessä aluetoimituksessa jokainen toimittaja tekee kaikkia näitä kolmea välinettä, radiota telkkaria ja verkkoa. Voi olla, että oikea vastaus on että se on järkevää. Pikkuisen kuitenkin varoisin sellaista, että kun jokainen yrittää tehdä kaikkea, niin ettei käy sillä tavalla että kaikki teemme vähän sinne päin. Olisiko kuitenkin parempi niin, että ne jotka hallitsevat television parhaiten, tekisivät televisiota. Ne jotka hallitsevat radion parhaiten, tekisivät sitä ja ne jotka ovat parhaita kirjoittajia, keskittyisivät siihen kirjoittamiseen. (Haastateltava numero 2.)

7.9 Kentälle!

Yleisradiossa halutaan lisätä kentältä käsin tehtävää työtä ja sitä halutaan kehittää. Uudet työvälineet, kuten mediareput, mahdollistavat entistä laajamittaisemman läsnäolon kentällä. Esimerkiksi radiosuoraa voidaan tehdä aiempaa helpommin.

Se on hyvä että radiosuoraa on siellä aamussa mutta se on vähän vähälle jäänyt iltapäivän puolella. Voisi tehdä myös radion valtakunnalliseen keskipäivään enemmän suoraa. Kyllähän meillä alkaa työkalut aika hyviä olemaan. (Haastateltava numero 2.)

Kenttätiimiläiset tekisivät mielellään enemmän myös televisiosuoraa, jota tällä hetkellä tehdään harvoin. Sen tekeminen vaatii toistaiseksi paljon järjestelemistä.

Onhan niitä tv-suoran mahdollisia värkkejä tulossa, sen lisäämistä olisi äärettömän kiinnostavaa kokeilla. En usko ettäkään kauhean kaukana on. Sillekin varmasti kysyntää. Siinä on tällä hetkellä niin paljon järjestelyä ja sellaista joka vie aikaa kuten yhteyden sopimiset ja muut. Se on aika hämmästyttävääkin säätämistä. Sinällään ymmärrettävää kun on eri alueita ja kaikki tekevät samaan pajaan Tampereelle niin täytyyhän sen olla suunniteltua ja tarkkaan mietittyä mutta se ei ole mitenkään hirveän ketterää. (Haastateltava numero 2.)

Osa toimittajista kokee jossain määrin laitostuneensa toimitukseen. Kentällä haluttaisiin olla enemmän.

Jos oikein tarkkoja ollaan, niin enimmäkseen taidamme lähinnä pyörähtää ja käväistä kentällä hetken töissä sen sijaan että työskentelisimme aidosti ja oikeasti kentällä. Jos puhutaan kentällä työskentelystä, niin kannattaa miettiä myös sitä, mitä se kentällä työskentely ihan oikeasti tarkoittaa. Tämäkin systeemi toimii, mutta enimmäkseen vain piipahtelemme siellä kentällä ja työskentelemme enimmäkseen seinien sisällä. Sen asian vastapuoli on se, ettei sitäkään pidä yltiöpäisesti hypätä ihan laidasta toiseen vaan miettiä tarkkaan, että mitä siellä kentällä oikeasti kannattaa tehdä. En ainakaan vielä jaksa ihan täysin uskoa sellaiseen, ettemme tarvitsisi ollenkaan mitään seiniä ja että kaiken pystyisi tekemään tuolta jostain ulkoa. Ehkä joskus voikin, mutta kokeillaan nyt vähitellen. (Haastateltava numero 2.)

Kun lähden töihin, minulla on farkut jalassa. Minun pitäisi kuitenkin lähteä talvella töihin toppahousuissa, se asenne pitäisi olla se, jos olen oikeasti kenttätiimiläinen. Nyt tulen toimistoon, tiedän että tulen tänne, istuskelen ja hankin tietoa. En tarkoita, että pitää mennä metsään soittamaan ihmisille, mutta se henkinen asenne. Pitäisi olla enemmän tuolla ulkona. (Haastateltava numero 1.)

Kentällä oloa lisättäisiin mielellään, kunhan siellä ei olla vain kentällä olemisen vuoksi. Esimerkiksi editointia kentältä käsin ei pidetä järkevänä.

Mielestäni pitäisi miettiä, mikä oikeasti tuo jotain lisäarvoa siihen työhön, että tehdään siellä kentällä. Jollain postimerkin kokoisella näytöllä varustetulla läppärillä leikkaaminen huoltoaseman kahviossa ei kyllä tuo mitään siihen, päinvastoin se hidastaa ja hankaloittaa sitä tekemistä. (Haastateltava numero 3.)

Poikkeustilanteissa kentällä editointi voi olla vaihtoehto. Tekniikan puolesta se on mahdollista. Toinen mahdollisuus on lähettää materiaalit editoitavaksi donglen eli langattoman lähettimen tai mediarepun avulla.

Jutun voisi leikata myös autossa matkan aikana, jos on joku ajamassa autoa. Mutta se, että se olisi jokapäiväistä työtä ja pääasiallinen tapa toimia, niin siinä en kyllä näe mitään järkeä. (Haastateltava numero 3.)

7.10 Kaksi toimitusta

Kaksi toimitusta Kotkassa ja Kouvolassa koetaan pääasiassa toimivaksi järjestelyksi. Haasteita aiheutuu siitä, että välineet ovat välillä väärässä paikassa ja siitä, että suurin osa kenttätiimistä työskentelee pääasiassa Kouvolassa, kun taas esimiehet ovat tavallisimmin Kotkan toimituksessa. Välillä tiedonkulku on puutteellista.

Ehkä välillä siinä saattaa tulla jotain sellaista, että jokin viesti tai palaute ei mene perille, kun me ollaan tällainen kaksoistoimitus. Saatamme välillä vähän keskenämme purnata sellaisista asioista, joista meidän kannattaisi kertoa enemmän esimiehillemme. Jos vaikka haen yksin sähkökuvitusta niin onko se järkevää, jos aiheesta olisi arkistossa vaikka kahden vuoden takaista kuvaa. (Haastateltava numero 5.)

8 LOPUKSI

Kenttätiimin työskentelystä ei löytynyt merkittäviä ongelmia. Työtä voitaisiin kuitenkin sujuvoittaa ja sen tuotosten laatua parantaa pienillä muutoksilla.

Suoraa lähetystä tehdään aiempaa enemmän. Sitä voitaisiin kuitenkin korostaa edelleen. Juttukeikkoja ja kenttätiimin työskentelyä voitaisiin sujuvoittaa sillä, ettei pääaiheiden juttukeikoilta tehtäisi radiota varten tehtyä pitkää haastattelumateriaalia. Näin toimittaja voisi keskittyä kameralle tehtävässä haastattelussa televisionomaiseen ilmaisuun. Myös televisiojutun käsikirjoittaminen ja editointi helpottuisi.

Tallennemateriaalin sijaan lähetyksissä voitaisiin suosia suoraa. Koska juttukeikat ovat yleensä aamupäivällä, toimittaja voi tehdä kentältä suoran pätkän aamulähetykseen radiorepulla, ääniautolla tai matkapuhelimella. Iltapäivällä toimittaja voi joko vieraila paikan päällä studiossa kertomassa aiheesta tai ottaa studioon yhteyden radiorepulla. Juontajan kanssa käydyssä keskustelussa voi myös nousta esille täysin uusia näkökulmia, jotka rikastuttavat aiheen käsittelyä. Suoraa voitaisiin tarjota entistä enemmän myös radion valtakunnalliseen keskipäivään.

Työnlaatu voisi parantua sillä, että kukin toimittaja keskittyisi omiin vahvuusalueisiinsa ja tuottamaan sisältöä parhaiten hallitsemiinsa välineisiin. Tämä kuitenkin asettaa haasteita sen suhteen, että kaikkiin välineisiin saadaan sisältöä tehtyä. Toisaalta kouluttamalla kenttätiimiläisten vahvuusalueita voitaisiin laajentaa ja työnlaatu voisi parantua tätä kautta.

Kevyiden välineiden käyttöä voitaisiin suosia entistä enemmän. Erityisesti somevideoiden teossa älypuhelin voisi olla hyvä väline – ja koulutuksen avulla toimittajat voisivat laajentaa osaamistaan tähänkin. Toisaalta toimituksessa kaivattaisiin ajoittain myös isoa televisiokameraa, jota tällä hetkellä ei ole käytössä.

Kenttätiimiläisten tulisi kiinnittää nykyistä enemmän huomiota keskinäiseen kommunikaatioonsa sekä juttujen ja juttukeikkojen suunnittelun että kaluston osalta. Paremman ennakkosuunnittelun kautta juttujen laatu paranisi ja työprosessi sujuvoittuisi. Jos toimittaja esimerkiksi kertoisi mediatoimittajalle suunnitelmista heti kun se on mahdollista, mediatoimittajalle jäisi enemmän aikaa panostaa kuvakertomukseen. Jos kuvituskuvan kannalta olisi tärkeää käydä esimerkiksi toisella paikkakunnalla, siihen ei välttämättä enää varsinaisena keikkapäivänä ole aikaa. Aiemmin viikolla voisi olla. Myös arkistokuvan haku helpottuisi. Työparit voisivat myös miettiä jutun kuvitusta enemmän yhdessä. Etenkin etukäteissuunnitteluun tulisi kiinnittää nykyistä enemmän huomiota. Mediatoimittajan olisi hyvä osallistua kuvauspaikan valintaan. Toimittajien pitäisi myös huomioida kuvituskuvien ottamiseen kuluva aika juttukeikkaa sopiessaan.

Työnjakoon tulisi still-kuvaamisen suhteen kiinnittää huomiota. Nettijutun kuvat saattavat jäädä ottamatta, jos siitä ei ole erikseen sovittu. Tällöin joudutaan käyttämään videokuvasta irrotettuja kuvia, joiden laatu ei ole yhtä hyvä. Työpari voisi keikkakohtaisesti juttukeikkaa suunnitellessaan sopia selkeästi, kumman vastuulla still-kuvien ottaminen on.

Työjärjestykseen tulisi juttukeikoilla kiinnittää huomiota. Kuvituskuvat voi olla järkevää kuvata juttukeikan aluksi, jos haastateltava on jännittynyt. Toiminnallistamalla haastateltava voidaan saada rentoutumaan. Näin haastattelusta tulee sujuvampi, materiaalin työstöstä helpompaa ja laadusta kaiken kaikkiaan parempaa.

Toimituksessa otettiin alkuvuodesta 2018 käyttöön sähköinen autojen varauskalenteri. Samankaltainen ratkaisu voisi olla tarpeen myös välineiden osalta. Näin välttyttäisiin päällekkäisiltä bukkauksilta, sillä tieto samaan aikaan tapahtuvista keikoista ei tällä hetkellä välttämättä kulje.

LÄHTEET

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2004. Tutki ja kirjoita. 13., osin uudistettu painos. Helsinki: Otava.

Kalliomäki, I., Miettinen, J. & Suominen, E., 1976. Journalistinen työprosessi, Helsinki: Oy Gaudeamus Ab.

Kantola, A. & Mörä, T. 1988. Journalismia! Journalismia?. Porvoo: WSOY.

Kirves, K. 2000. Yleisradion maakuntaradioiden uutiskriteerit. Journalistiikan Pro gradu –tutkielma. Viestintätieteiden laitos. Jyväskylän yliopisto.

Krautsuk, S. 2006. Kaksi työkulttuuria – yksi lähetys. Opinnäytetyö. Viestinnän koulutusohjelma. Turku: Diakonia-ammattikorkeakoulu. Viitattu 7.4.2018 <http://docplayer.fi/16380245-Kaksi-tyokulttuuria-yksi-lahetys.html>

Nordenstreng, K. & Nieminen, H. 2017. Suomen mediamaisema., 4., uudistettu painos, Tampere: Vastapaino.

Pelkonen, J. 2013. Moniosaajuuden 2000-luku Yleisradion aluetoiminnassa. Opinnäytetyö. Viestinnän koulutusohjelma. Pori: Satakunnan ammattikorkeakoulu. Viitattu 7.4.2018 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/65228/Pelkonen_Jari.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Väliverronen, E. 2009. Journalismi murroksessa. Helsinki: Hakapaino.

Yleisradio ja journalismin tulevaisuus, joukkoistettu raportti. 2015. Yle.

Yleisradio. Koko kansan Yle. 2014.

Ylen ohjelma- ja sisältötuotannon yleiset periaatteet, 2017.

Yle tavoittaa verkkopalveluillaan yhä useampia – myös nuorten tavoitavuus kasvussa, Yle Tiedotteet, 14.12.2017, <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2017/12/14/yle-tavoittaa-verkkopalveluillaan-yha-useampia-myos-nuorten-tavoitavuus>

#Ylevastaa, Yle Radio Suomi, 2017, Viitattu 3.2.2018 <https://areena.yle.fi/1-4180024>